

G
MAM
BER
G

ROMAN

No

2

Et. 1. Meteoroloog
Eesti NSV Akadeemilise
Astronoomilise

SP
7573

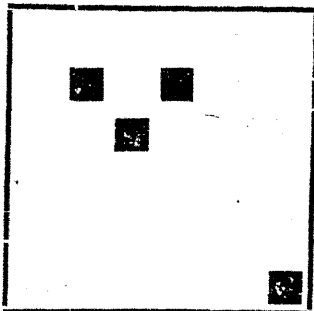
Meteorologia observatoorium
keset jääd ja lund, Sántise tipul, Schweitsis

KIRJASTUS-OSAÜHISUS „ARENG“
TALLINN, 1928. A. VII. AASTAKÄIK

Hindmõistatus

Nr. 2 (140)

Kokkuseadnud **Joh. K. Wiljandist.**

Ruudu kujulisel maatükil asub Võimaluse vald, mis koosneb neljast külast; kolm ühel pool ääres ja üks kaugemal nurgas.

Nagu nüüd moes, otsustatakse Võimaluse vald muuta neljaks vallaks ja nii, et kõik vallad oleks ühekujulised ja et iga vald saaks ühe küla.

Kuidas tuleksid ajada piirid?

Lahendused tulewad saata „Romaani“ talitusele, Tallinn, märgusõna all, „**Hindmõistatuselahendus**“ kuni 1. märtsini 1928. Lahendusi võib saata mitu ühes ümbrikus või panna „Romaani“ talituse (Müüriwahe tän. 16) sissekäigu juures asuvasse kirjakasti. Lahendajate nimed avaldatakse „Romaan“ nr. 6. 144). Loosimine on 4. märtsil kell 3 p. l. talituse ruumes.

Õigete lahenduste saatjate vahel loositakse välja: 1.) Aug. Jakobsoni — **Vaeste Patuste alev I**; 2.) Eino Leino — **Päev Helsingis**; 3) Jaan Lintrop — **Euroopa**.

Õiendus: „Romaan“ nr. 24 (138) hindmõistatuse võitude loosimine on 4. veebruaril talituse ruumes, millest palutakse lahendajaid osavõtta.

„Romaani“ talitus.

Hindmõistatuse lahendus

Nr. 21 (135)

O	r	d	u	a	e	g
R	i	s	t	l	u	u
J	ä	ä	m	a	s	s
A	u	s	b	a	c	h
W	a	a	t	l	u	s
J	m	e	t	a	j	a
T	i	h	e	d	u	s
S	u	l	a	t	i	s

Õigeid selotusi saatsid:

Tallinnast: Astrid, Beatrice, E. Grau, J. Kuisk, H. Kuisk, Axel Kollist, G. Mamberg, P. Reim, Uno Vahtrik, Enna V., B. V., C. Veimann.

Tartust: Arn. L-s, J. Sõrra.

Pärnust: Jutta Janson, M. Kung, Karl Oja, Peeter R-n.

Neist võitsid loosimisel: 1) Raadio detektor aparaadi — **G. Veimann**, Tallinnas, Kentmanni tän. 13-3; 2) üks anne Ed. Vilde kogutud teostest — **P. Reim**, Uus Sadama tän. Tallinnas; 3) Jaan Liiv, Räkimäe kagu — **Enna V**, Luise tän 7.

„Romaani“ talitus.

Hindmõistatuse lahendus

Nr. 22 (136)

Nagu kaunis hell kandle keelest,
Nagu lõokese lõksus hääli,
Nagu laulud linnu lahkest keelest,
Nagu kellakõliln aasa pääl —
Süda sulab, mõnui mõigub meel —
Kõlad kõrwu, Eesti emakeel!

K. H. (K. Ä. Hermann.)

Romaan

Ilmub kaks korda kuus.

SISU. Luise Westkirch: Kui armastus räägib. — E. v. Uvis: Kolm kihlwedu — Lew Urwantsew: Rääwõru. — Remidé Hairié: Lõunapalwe. — A. Iwars: Filmidiwa. — Peter Polter: Hulgus Jim. — O. Grossschmidt: Mälestus. — T. C. Bridges: Mees Montevideost. — Tõtt ja nalja.

Nr. 2 (140)

Jaanuar 1928

VII aastakäik.

Kui armastus räägib.

Saksa kirjaniitu Luise Westkirch'i romaan.

2

„Ei, ei, sa pead mind lõpuni kuulma. Ühele inimesele pean ma täna ütleva, kuidas see meesjaline, see vereimeja, see mõrtsukas minu õnne ja elu on käigistanud. Ma pean selle täna südamest välja tõendama, wõi ma lämbun selleks! — Kuhu jäin ma nüüd? Jah — me olime õnnelikud. Ma kandisin oma naist kätel. Ma puistasin ta üle kingitustega, ehetega, lilledega, kõigega, mida naised armastavad. See maksis raha. No jah, miks mitte? Olime noored ja hiilgaw tulewik näis mulle olemat kindel. Miks pidin siis olema kokkuhoidlik? — Siis sündis meile pois, Emil. See oli meie õndsuse tipp. Aga kibe till lurrab igas õnnes. Minu armas, armas naine jäi haigeks. Sünnitamine oli olnud raske. Wajalikeks sai operatsioon. See maksis, maksis raha. Sa aru! Oleksin annud oma wete tema eest — aga nüu rahaft ei jatkunud tema päästmiseks. Ratsufin seda laenata. Kõik mu tuttawad olid waejed. Freimann üksi oli enesele midagi kogunud. Aga tema ei annud, jäi kõwaks. Nägin waid üht: minu naine pidi saama päästetud, pidi! — Kui maailmas kõige armsam kaalul — kes küsib siis seaduse paragrahvide järele? — Inimesed teelbusid mulle abi andmast, siis lasksin ennast aidata kasjal, mis minu käes oli. See oli laen — waimun sulle seda — laen, mitte wargus. Ma ei tahtnud teha kellelegi kahju. Kas raha surm

feisis luku taga wõi päästis ta ühe inimesu — mis muutis selle juures ta wäärtust? — Päewal, mil ta esile toodi ta hauast, et ta wärske wete elawasse elusse taqasi lafeks woolata, pidi ta kohal olema, wististi! Wististi! — — Ma maksin arsti ja rawitsemise kulud, piffamisi hakkas mu armas jälle kosuma, ja mina jooksin paugast panka, inimese juurest inimese juure, et puudujääki katta. Läksin ka Freimanni juure. Seeford muutusiu ma pealekäiwaks. Undsin talle mõista, et kaalul on minu elu, mu aru ja et ta mu wõla mu palgast wõib osakaupa maha arwata. Teatasin temale palju, liig palju. Widasin teda ju oma sõbraks, wähemalt inimeseks, mitte kihwtiseks usjiks — — Ja tema? — Etteheitel, targad õpetused. Raha — mitte penni. Aga keegi teine halastas minu peale, keegi noor inimene, kes mulle palju kängem oli. Minult tal polnud raha käes, ta pidi seda alles nuretsfema. Kesknädalal tahtis ta selle mulle ära anda. Oli üksteisikõnnes tund. Neljapäewal pidi wanal wiisil olema kasja rewisjon. Oh, need ööd tummas palawikus, päewad pooles hulluses ja surmahirmus! — Ja siis tuli komisjion teispäewal —!

„Jah, see oli õnnetus,“ ütles Beeter.
„Õnnetus?! — Wraandst tequ oli feel — Kaks päewa enne aega tuli komisjion! Wispärasft? Seft et nimetu firi minu oli ära

annud! Ja selle kirja — minu sõber, Freimann, oli ta kirjutanud. Sain selle teada. Mul olid tõendusjed käes! — Müüd wiimaks sai ta minu kallal oma kamaihatud kättemaksujänu kuschutada, kättemaksujänu selle eest, et mina see olin, kes ma olin — Riigi mees —!”

Ta oli jälle jalule karamud ja wehtis metšikult kättega õhus.

„Ja niisugune inimene jookseb Jumala taewa all karistamata ringi ja tohib neid pilgata, kelle ta jalgade alla tallanud! — Mõrtsukas on ta — kolmekordne mõrtsukas! — Ah mis, auvad mõrtsukadki tunnekšid temašt häbi, sest need panewad elu kaalule, julgewad were were eest wälja panna. Tema — tema tapab, ilma et oma kuue palistustki määraks, ise kindel ka mugaw olles, nägematu, kättesaamatu. Ta futsjub wälja profuroöri, kui talle bel-dasse, kes ja mis ta on. — — Reftnädalal tõi mu sõber raha. Kõik oleks wõinud jaada heaks, keegi ei oleks saanud kahju. — — Selle asemel: — kolm aastat wangistust mulle. Kolm aastat! — Kas tead, kui pikk seal iga päew on? — — Kui ma wabanefin, oli minu õrn, waewalt paranenud Riigi surmud mure kätte, minu tulewik otšas — minu poisš elutšes teiste juures. — — Oh, kui taewas weel leidub õiglust, siis peab ta seda tunda saama! — Ma votan seda — votan seda aastast aastasse —!”

„Seda ei peaks ja tegema,“ ütles Peeter õllepudelift wiimast osa suurugufelt klaasi walades. „Seda ei peaks ja tegema, olen sulle juba ammu ütelnud. Sul oli õnnetus, tšif. Ja see mehite oli nurjatu, selle wastu ma ei waidle. Aga sina ise olekšid pärast wabanemist pidanud jälle korralikult elama hakkama ja olekšid pidanud enesele oma annete kohaselt uue elu looma, mitte aga sellist, millise ja müüd oled loonud — kwištunud oma wiljatumasše wihasše — —“

— „Nende mälestustega?!“ kirjendas wana Feller metšikult. „Murra kellalt rattad wälja ja firu siis, et kell enam ei käi!“ —

— „Aga,“ jattas Peeter Knoll ilma teise wastust tähele panemata, „sinul puudub kõige parem inimlik omadus: nalg, mis hinged üles piitšutab ja nad teeb leidlikuks, ja armastus, mis elu konarlusjed filedaks teeb. Need kaks puuduwad sul, ja — Jumal paraku! — Sinu poisil ka. Teie ei ihka midagi, ei püüa midagi, teil pole kellegi ja millegi wastu õiget armastust. Minult wihata ostate. Ja sellepärast ei saa teie ka midagi!“

Ta tõusis. Kusagil löi kauge kell kaksteistkümme. Feller teadis, et wana kellner harjunud oli täpselt kell kaksteistkümme magama minema. Ta astus mõne sammuga ukse poole.

„Ja jah, lähen juba. Emil tuleb ju müüd ka koju. Ta ei pea tulema tühja korterisse. Tema elu on ilma selletagi juba tühi ja lage. Mu waene, waene poisš! Mis oleks temast wõinud saada! — Ja tema ei peaks wihkama!“

Läwel pööras ta weel lord ja waatas wanakese poole murelikult tagašt, kes juba kuube maha ajas.

„Kra pane pahaks, Peeter. Sonne müün jälle lehti mõistlikult, täitsa mõistlikult. — Minult mõnikord, näed, mõnikord tuleb mulle see hoog, siis ei suuda mu rind temaspeituwat wiha ja walu enam mahutada — — siis murduwad nad esile. Müüd on kõik jälle mööda. Head ööd, Peeter.“

Wäsinult sammus Anton Feller pikka käiku mööda alla, awas ühe ukse trepi ligidal ja keeras tule põlema. Kuim oli wäga kenasti ehitud ja puhas, nagu oleks naisekäsi ta puhta hoidnud. Seintel rippusid head pildid ja klaaskapis seišid ilufastipooqitud raamatud. See oli Emili riif. Selle kõrwal lambris, kus wanamees elas, seišid wanad ja uued ajalehed segamini. Lohakas woodi, paar riidewarna ja pesulaud olid ta kogu sisešeade.

Õnimeše ruumi keskele jäi wanamees seisma, hing alles täidetud wahetatud jutust.

„Nälga ei olla mul, Peeter?“ pomises ta. „Nälga? — Oo, kuidas ma tunnen nälga — kättemaksu järele — kättemaksu järele — wiimaks ometi kättemaksu järele!“

Siis kiskus ta enese wägivaldselt firgeks, tõi kapišt piirituselambi ja kannu ning tassid. Emil ei pidanud teed ootama, mida ta enne magamaminekut harilikult jõi. Ta läks ka köw-waltuppa, seadis fakitud woodi korda, wirutas paari pörandal wedelewat saabast jalaga murka, et ta iluarmastaw poeg neid ei näeks, tema poeg, kelle elu ta ära rikkinud ja kelle parema elu eest ta heameelega oleks elu annud.

Müüd kajasid trepilt sammud, wanamees oleks need fadade hulgast ära tunnud. Tema poisju tuli. Aga juba peatusid sammud jälle. Üks üks oli käigus awanenud, keegi naine rääkis. Kas oli see wiulimänijanna, pumane Hanna? — Kas see juba jälle poisši luwas? Et Hanna temasše oli arnutud — no jah, mis ime see oli? Kõik naised olid temasše arnutud. Aga wiulimängijanna armastust ei näinud wana Feller heameelega. Tema Emil pidi kõrgemale haarama, paremat nõudma. Ja kes teab, wahelt jõudis ta ka sinna. Peremehe tütar, ilus Erna Lachinger, waatas temale heameelega, seda Anton Feller teadis. Ja, kui poisš nii kaugele sai, et „Seitšitähje“ peremehe wäimeheks tõusis!“ — — Kuule, üks läks jälle kinni. Emil tuli mööda. Ju-

malale tänu! — Müüd astus ta tuppa, pikka-
misi, üllalt, tummalt ja filmi tõstmata.

„Iga süütas tule ruttu piirituselambil põ-
lema ja pani wee üles. Seni wahetas Emil
kuube. Sõnalausumata. Ta kulnud olid kofku
tõmbunud, nii et kulnude wahel sügaw korts
tekkis. Müüd seisis ta isa lähedal ja haistas
wiinahaisu, mis wanameest ümbritses. Ta
hunnid läksid põlglikult torru.

„Häbi, isa! Sa oled jälle joomud!“

„Undekspaluwalt tõstis wanakene oma sil-
mad tema poole üles.

„Mõne tilga, tõesti waid paari tilka, Emi-
lifene! Iga pahanda! Niisuguse päewa jä-
rele, näed. — — See oli mulle paha, paha
päew!“

Emili käsi läks rusikasfe.

„Ma kästisin sul lastuda. Miks ja ei
läinud?“

„Ma ei wõinud ju teada, Emilifene, et see
mehike, see kolmekordne Loutrus ja nurjatu —
— ta pole enne veel iial juhtunud tulema „Seit-
siftähhte“. — Aga mina ei lastnud enamast nar-
rida, oh ei! Mis ma temast arwan, olen te-
male juu sisse ütelnud kõigi ta sõprade ees!“

„Milleks?“

„Kirjeldamatu oli wäsinud ükskõiksuse toon,
milles see aimus sõna helbi.

„Milleks? Seda küsid sa weel! — Iri-
mene ei ole kivi ega puu. — Sind haawas
see nurjatu ta — mulle jutustati seda.“

Emil kehitas õlgu.

„Me elame häbis, isa, ja peame selle siis
alla neelama.“

Pooljoobnud mehe helemus muutus wihaft
häbdaldamiseks.

„Tean, tean ju, et sul põhjust on oma wana
isa pärast häbi tunda —“

Jälle tegi Emil wäikese tõrjuwa liigutuse
pahema käega, aga seekord peitus selles pea
aegu wiha.

„Jäta see, isa!“

„Ja jah, sa häbened — ja sul on õigus, täielik
õigus on sul. Mis wõiksid sa olla ilma wana
wargata, kes nagu tinatükk sinu küljes kõlgub! —
Wana Jumal pole juud määranud wiletsaks
kellneripoijiks. Oledid wõinud saada õpetlaseks,
kõrgeks ametnikuks oma mõistusega, diplomaa-
diks oma osawusega, oma suursuguste kalbu-
wustega. Ja, teab Jumal! olen oma pead
murdnud hulluseni, kuidas ma oleksin wõinud
sind saata kõrgesse kooli, ülikooli, et jõuaksid
wälja minu wiletsusest. — Ja kui ma iska
weel mõtlesin ja mõtlesin, wõttis Peeter Knoll
su käe kõrwale ja tegi sinust kellneri — kell-
neri —!“

„See oli hea, et ta seda tegi!“

„Iga seda ütles. Kui ma ainult oleksin
leidnud abinõusid — —“

„Seks polnud sul ju wõimalusi.“

„Kui kättis lamafid ja mulle wastu
naeratafid oma armsate, süütute filmadega —
mis olen ma seal kõik sulle lootnud ja unista-
nud — sulle ja su emale! — Ja müüd — —“

„Tee oli walmis. Emil oli tooli laua ette
tõstnud ja walas tee tassi.

Muutsudes jatkas wanamees:

„Ja müüd pean sind nägema põrnus roo-
mawat kogu eluaja nagu minagi — — aga
mina olen selle ära teeninud — sina mitte,
sina mitte! — Pean pealt waatama, kuidas
see mees, kes minu on õnnetusse lükanud, sind
haawab kõige oma häbematu täisjõõmud saba-
rakude ees. Isegi tema tüdargi ei häbene umb-
usklikult raha üle lugemast, kui sa talle ta
unustatud rahakoti heasüdamlikult järele
wiid —“

Müüd pööras Emil kiiresti pead ja tõstis
filmad. Need wälkusid.

„Mis on sul sellega asja?!“

„Aga, Emilifene“ — wanamehe pisarad
kuiwadid ehmatuseks — „kas ei pea mu süda
walu tundma, kui tema tütar — tema tütar!
— sind julgeb haawata?!“

Emil tõusis pästi.

„Milleks mulle seda kõik ütled, isa?“

„Milleks? Milleks? küsid sa? — Selleks,
et ja pead tundma oma südame põhjani, mis
ja oleksid wõinud olla ja milleks ja oled saa-
nud selle neetud, wiletsa kelmi läbi! Et sa
selle peale peafid mõtlema oma meeltega, kõige
oma tahtmisega, kuidas temale kätte maksta,
teda saata häbisse ja teotusse, nagu tema
meid on saatnud häbisse ja teotusse!“

Emil hakkas lühidalt naerma.

„Häbisse teda! — Sanuti wõiksid mulle
ülesandeks teha kuud taewaft maha lasta. Frei-
mann on ligipääsmatu.“

„Ja jah, wõib olla. Mina arwan küll,
meie Jumalale on wiljakas põllupind armsam,
kui sinna ta umbrohtu tekitab, kui surinud kivi-
rahn ta „puhtuses“. Temale ehk kallale ei jaa.
Aga igal inimesel on midagi, kust saab kiini
hakata. Temal on tütar — see on ta uhkus —
tema toredusafi — — Emil — kõik naised
jooksewad sulle järele — kui sa wõiksid ta tütre
häbisse saata — —“

„Sa oled hulluks läinud, isa!“

— „Tema tunneks seda, Emil, seda ta
tunneks! See ulataks ta kiviüdameni — —
Emil — —“

„Jäta järele. — Arwan, sinu plaan oli
niisugune, et pean abielluma Erna Bachin-
geriga.“

„On ka, Emilifene. Ja loodan seda ka. Waata, see on ainus tee meile madalusest kõrgusele, kuhu ma alati olen igatsenud — minule, ja enam — sinule. Tee seda, poisju, tee seda! — See neiu armastab sind!”

„Jah,” ütles Emil, „siis saaksin rahu.”

„Rikkuse ja lugupidamise võidakse ja, Emil! Mõttele: peremees „Seitsittähes!”

Emil aegutas.

„Kui lähetsime woodisse, isa?”

„Ja jah, ja oled wäsinud. Head ööd, head ööd, mu armas poisju!”

Ta tõmbas ruttu kambriukse oma järele kinni.

Aga Emil ei läinud weel woodisse. Ta läks akna juure ja waatas välja pimedusse suuril filmil, kus põles kardetaw leek. Wilets nooriga pikkamisi hukkuwa isa majas lehwis ta filmade eest mööda, tema auahnete unisuste luhtamine ja kuidas ta oli wõidelnud ja maelnud selle kindluse ja lugupidamise raaju pärast, mis tema isa kangekaelne waenlane ifka katjus kitsendada. Jälle nägi ta päewitanud neiu oma ees, südametu isa südametu tüdart, kuidas ta teda ilma sõnadeta kahtlustas warguses, kõigi „Seitsittähe” wõõraste nähes üle luges raha rahakotis, mille ta temale järele wiis.

Ta hambad ragisesid ja käed läksid rufikasfe.

Anton Feller ei aimanud, kui leekiwalt see alandus, mis ta selle neiu poolt tunda saanud, ta poja südames põles.

3.

Ühe kõige käidawama tänawa ääres uhkus-
tas hiiglasuur waateaken, mille kolmandik osa oli kaetud kuldkollasteesriietega, mis käemarre-
jämeduse messingriidwa küljes läikivate rõngaste otjas rippusid. Selle peegliklaasist waateakna ja fitša ukse wahel oli majaseinasfe kinnitatud muft marmortahwel, mis kuulutas kuldkirjas:

Mieste ja Poeg

R a h w a p a n k.

Elu- ja waranduskinnitused

Krediitwõimalus

Nõuanded rahaasjus.

Wäikest ruumi sees läbistas ärilett ühest seinast teise. Suured paberite, formulaaride, nimestikkude ja äriwaamatute wirnad seisid letti klaasruutude taga.

Üks awaus oli klaasruutude keskel lahti. Selle taga seisid Siegfried Mieste, walfjad juuksed laitmatult soetud, lumivalge krae ja rind peene kramatiga, ja rääkis elawalt ühe naisega wäljaspool letti. Naine oli kübarata ja kandis käätsas suurt musta nahtaskut.

Rahutud sõjafilmasid waatasid ta ümmarguselt, oitswalt näolt.

„Meie kinnitus pakub Teile kõige soodsamat ja kasulikumat paigutamist Teile kokkuhoitud rahale, austatud proua. Kui järele arwate, leiate, et Teile kapital kuni wäljamaksuni kaks-kümmend protsenti on kasu annud.”

„Jah,” wastas proua, „jah, seda on mulle ka öeldud. Ja kuna Teile ju olete arwenõunik Freimanni sugulane, kes on kõrgesti lugupeetud härra — —”

„Aa, Teile tunnete minu onu?”

„Ta elab ju meie majas. Wali härra, kel ka omad wead on. Aga mis õigus, on õigus, õiglane on ta kui kuld.”

„Siis tunnete teda hästi.”

„Muidugi, muidugi.”

Proua ohkas. Siis jatkas ta:

„Meie sugusel on ometi raske raske waewaga teenitud raha käest ära anda, kogemuste järele, mis inimesed on pidanud tunda saama. Armas härra, kaksikümmend aastat töötatud — ja kuidas töötatud! — Ja siis mõelda, et sul on hoiukassas, mida sa wanaduses wajas, ja siis äkki kõik läinud — läinud kui peotäis haganaid. Keda tohib küll praegusel raske ajal täielikult usaldada?”

„Just praeguse raske ajaga tahab meie ettemõte mõelda, austatud proua. Me tahame üles ehitada, mis on purunenud. Teised pangad, kinnituseseltsid ja hoiukassad töötawad liig pikkamisi. Waeseksjäänud kodanikud wajawad su-
laraha. Meie oleme leidnud abinõusid ja teid raha muretsema odawa protsendiga, kuna me ise maksame kõige kõrgemad protsendid. Minult kuni ärimees töötab üldise heaks, inimsöö teenistuses seisest, leiab ta ka omale hea käekäigu. Enamik ei taha seda mõista ja otse waid omakasu, aga seega ei saada ta ei enesele ega teistele kasu.”

Tumedas tööleidis proua waatas üllalt sisse seatud ruumis ringi ja ohkas jälle.

„Ei tea ainult, kas Te seejaguseid wäikeid summasid üldse wastu mõtate, härra Mieste. Palju seda ju ei ole, mis olen jõudnud koguda.”

„Meie mõtame iga summa, ka kõige pisema,” seletas Siegfried suurepärase käelikutusega. „See on just meie eriala. Me tahame aidata waeleid, abiwajajaid. Rikkaid — armas teawas! — wõiwad endid ise aidata. — Kuipalju tahaksite siis sisse maksta?”

„Rahetajada marka oletas mul,” wastas proua.

Ta awas oma käätsi ja luges kortsunud rahad wiivitades letile.

„Aga mark on auwasti ja raske waewaga teenitud.”

„Kapitali kinnituseks, eks ole? Ütleme — kümneks aastaks!“

„Ja kümne aasta pärast — mis ma siis saan?“

„Siis on Teie kapital kasvanud neljakordselt. Nii ruttu ei saa ma Teile seda summat välja arvata. Muudugi räägib konjunktuuri muudatus kaasa. Sgatabes vähemalt neljakordselt. Pealegi on teil vabadus igakuiseid sissemaksusid oma tahtmisel mööda juurendada. Võite kõik oma kokkuhoitud raha meile tuua. See avaldab lõpusumma peale muudugi teada suurt mõju.“

„Kas saan ma selle kümne aasta sees ka protsjente?“ küsis proua lühikese mõtlemise järel.

„Wastuoks! Te peate sisse maksma! Mõtelge ometi! Teie kapital kasvab neljakordselt. Kuidas võime Teile siis veel protsjente maksta? Seda ei tehta ju kusagil.“

„Aga kui mul puidus kätte tuleks haiguse või millegi muu pärast — ja ma peaksin oma raha välja võtma, nagu ma seda enne võisin hoiufasjast võtta — —“

„Kümne aastat on Teie kapital finni, enesest mõista. Palun Teid! Kuidas mõiksite oma kundedele sihusest kasu lubada, kui peaksite iga tuud tagasihaksmisega arvestama —?“ Siegfried hakkas pikalt-laialt seletust andma, nii et proua pea otse kumiseks hakkas. „Aga kui Teile häda juhtub,“ lõpetas ta, — „Teie sugusel terwel proual pole seda karta, aga ütleme et see siiski tuleks, siis pöörake aga usaldamalt meie poole. Teil on krediti muudugi. See on meie põhimõte: alati publiku teenistuses olla.“

Proua äigas üle otshajise.

„Mina ei saa kõigest öieti aru. Aga arvan, et olete Freimanni sugulane, siis ei anna Teile mulle ka nõu, mis mulle mõiks kahjulik olla.“

Siegfried mõttis kahelksajada marka vastu.

„Olge nii lahke, täidame ju formulaar. Mis on Teie nimi?“

„Karolina Wegner, leik.“

„Glate?“

„Besti tänav 9.“

„Amet?“

„Tritikja. Mul on suurtsugut töötartvitajad.“

„Seda võin arvata. — Kui nüüd tahaksite alla kirjutada? — Tänan. — Giotja võtke nüüd see kviitung. Kinnitusepoliitisi saadame Teile lähemal päevil koju. — Sumalaga.“

Pikkamisi, viivitades lahkus Karolina Wegner. Lävvel vaatas ta veel kord tagasi. Kahkumine oma maewaga teenitud rahast oli tal raste. Aga kui kapital kasvas neljakordselt. Arvendumis Freimanni sugulane oli ometi kindel. Ja kümne aastat aitas Jssand Sumal

tal ometi veel terwelt elada. Kes teab, ehk ootas teda ometi veel muretu wanapöli.

Lähite kirikukell löi kuus. Siegfried lastis rollaadi peegelakna ette ja lukustas ukse. Siis mõttis ta kassast peotäie rahapabereid ja läks ärruumi taha seinä juure, kust feerdtrepp üles teisele korräle wiis, mis Mieskete eluruum oli. Ta lukustas eesruumi ukse oma taga ja astus isa tuppa, mis oli lukuslikult sisseseatud. Georg Mieske istus kirjutuslaua ees ja kirjutas.

„Noh?“ küsis ta üles waadates.

Siegfried pani rahad tema ette.

„Pole suurt teha. Väikesed sissemaksud. Ei tõmba — see onte rahwapanf.“

Mieske noogutas pead.

„Tuleb weel. Me pole weel küllalt tuttamad.“ Peab tegema kõnnu. Sean praegu „Dhtulehe“ tarwis kuulutust kofku.“

„Mis see aitab,“ tähendas poeg skeptiliselt.

„Kui mitte, siis mitte. Bank on ju meile ainult nii ütelda hüppelauaks. Mingisugune põhjus peab ju meie fiinolekul ometi olema, filmapaistew põhjus. Kui mul selle lipu all korda läheb ministrit nii kaugele mõjutada, et ta mulle fiin ladus seiswa raudteematerjali odawasti ära annab — neil seal ülewal pole ju aimugi selle tõeliseft wäärtuseft! —, nii et ma oma ärisõpru Rumeenias wõin rahuldada — siis elagu pank wõi suregu!“

„Palju kaugeemale ei ole ja ses asjas weel jõudnud.“

„Sea asi nõuab aega. Sekretär on põitpea. Aga mina nihutan kasti kohale, pane tähele. Muudu ei tohiks mu nimi olla Georg Mieske.“

Pilk, mille Siegfried isale wiskas, polnud mitte wäga usaldaw. Aga ta waitis. Tasakesi wilistades astus ta afna juure.

„Pealegi,“ jattas isa Mieske „Theobald on meid täna õhtuks oma juure kutsunud.“

„Loodan, et ja kutsse tänades tagasi liikfasiid.“

„Miks? Kas siis preili Jirmi pole kena neiu?“

„Tema vastu ei ütle ma midagi. Aga wanad — wõimatud! — Ja nende lahja tee ja Kieli sprottide vastu tunnen ma otse mõikust.“

„Tri on äri!“

„Sinu ärid on igawad, isa!“

„Lõbutsemisega ei teenita raha.“

„Aga millist kullawihma ootad ja siis sellet haisewihnelt, nahkselt aumehelt, isa, et peame teda iga päew enestega kui reklaamsilti läbi tänanawate wedama?“

„Seda ta ongi, mu pois. Nimeft see — reklaamsilt. Ütle mulle, kelle seltsis ja käid, ja mina ütlen sulle, kes ja oled. Freimann on ministeeriumis ametis ja tal on mõju. Oma moraalilugemisega on ta eht tüüp, lausa ees

kawa. Georg Miesket tunneb siin linnas wae-
malt keegi —

„Dimeks! — Mulle näib, oli aeg, isa, et
meie ettemõtete asukohta muutsid.“

„Konjunktuur oli minu vastu. Miks? —
Seis et mul puudus hüppelaud, põhi, millele
mõijn ehitada, lühidalt: mul puudusid käeme-
hed. Theobald Freimann on niisugune käe-
mees, käemees, keda nii suur kui väike astep-
teerib. Sugulus temaga on jula raha. Mida
lähema sõbrana ma emast temaga näitan, seda
juuremaks kaswab minu krediit.“

„Siis tahaksid ja küll wististi ka seda, et
mina selle väikese Freimanni-preilifelega abi-
ellustsin?“

„Abiellustsid? — No jah, see ehk mõiks ka
olla. Aga kui ja enese temaga vähemalt kih-
lastsid, siis oleks see mulle väga armas. See
imponeerib alati kui ärimees niisugusel põhjal
seisab, et ta kerjuswaele neiuga mõib abielluda.
Ja kui ta seda tõesti teeb, siis heidab see tema
omafutule meelele ilusat walguist.“

„Oled tore, isa!“

„Dart mees kasutab iga võimalust.“

„Ja kui mängust saaks tõde?“

„Kui mul õnnestub Rumeeniaga ilusat äri
teha — siis abiellu kellega tahad. — Müüd
see ennast walmis. Aeg on käes.“

„Olgu siis minugipärast. Aga kell kümme,
isa, on lõpp.“

„Mõistagi. Kell kümme lähed Freimann ju
magama. Häda sellele, kes seda tublit meest
minutigi kinni hoiaks. Siinsele jääb lõbutsemis-
seks veel küllalt aega üle.“

Siegfried wõttis kübara. Kõrwestikku lät-
sid nad trepist alla. Mõõda minnes astus
Mieske lillekauplusesse ja tellis toreda lillekimbu.

„Proua sekretärile,“ seletas ta jälle wälja
tulles. „Homme on tema nimepäew.“

„Uusun, raswane hani oleks talle armsam.“

„Kuidas tohiksin ma nii kaugele minna?!
— Delikates, mu armas, delikates! Lilled
wõiwad meel kallimadki olla, nad ei tähenda
midagi. Hiljem, kui asja juba tummen, annan
ehk kord temale ilusa rahapaberi. Ta riuetub
väga hästi, see ilus proua sekretär — —“

Westi tänaval nr. 9 elas arwenõunil Frei-
mann esimesel korral neljatoalises korteris. Tä-
naw oli kitsas ja päikeseta, iga ruum kitsas
ja poolpime, tubade sisseseade tange, aga rikas,
ja aimstki kolmutera ei leidunud fildal poli-
tuuril, ja iga tool, iga jalgpink ja lugematud
ilutud nipped-näpped seisid õiges wintlis oma
kohal. Seisjaadik kui raha üldine wäärtusetus
muutmine kõik naise waranduse ühes mehe kok-
kuhoitud rahaga ära pühkinud, ei pidanud

Freimannid enam teenijat. Sellepärast oli emal
ja tütreil palju tööd.

Sõgitoas, mida ühtlasi eluruumiks tarwi-
tati, seisis laud õhtusõögiks factuna — palju
höbedat ja kallist portjellaani, mis pärit oli
weel Kornelia kaasawarast, kallidel waagnatel
õhufesed leiwaseibid, läbipaistwad worstiliistud
ja sprotid, mis Siegfriedile olid wastikud. Lai
weekatel rippus piirituselambi kohal ja üstikud
teelehed seisid Meisleri teekammi põhjas.

Theobald astus tuppa, kus ema ja tütar
weel usinasti poleerisid hõbeteelustikaid. Beegli
ette jäi ta seisma, silmitses rahulolles oma
puhtaksatud lõuga, hoolikalt soetud pöskhabet
ja pomaadiga peanaha ligidale soetud juukseid.
Ta seadis weel piirut oma kaelasiidet, siis lastis
ta pilgud üle factud laua lemmata ja noogutas
rahuldatus.

„Suurepärane, Kornelia, ei wähe ega palju,
just nagu see ammuikule sobib, kes oma pal-
gast peab elama. See tähendab: üks asi puudub
ometi weel. Sugulane Mieske on kahjaks har-
junud joowastawaid jookte jooma ja sellepärast
on meie kohus oma külaliste kalbumusi teatud
määrani silmas pidada. Selle eest olen ma
juba muret kannud. Frmingard, las ema an-
nab sulle keldri wõtme ja too alt kaks pudelit
õlut üles. — — Hea! — ei, kolm pudelit.
Üks mõib järele jääda. Liig suur kofkuhoid
pole hea näha. Mii siis kolm pudelit, kumled ja?“

„Jah, isa.“

Kui Frmingard oli wäljunud, ütles Kor-
nelia :

„See on onupoeg Mieskest väga ilus, et
ta sugulusest meie kui lihtsate inimestega kinni
peab. Tema kui rikas mees on wististi palju
lahedamini elama harjunud.“

„Noh,“ ütles Freimann ja ajas oma kui-
wetu keha sirgeks, „Theobald Freimann on
igatahes keegi. Uusun, armas Kornelia, et ma
kellegist maailmas maha ei jää.“

„Muidugi mitte, armas Theobald, muidugi
mitte. Tahtsin waid tähendada, et mulle mõn-
kord näib, nagu oleks onupojal Georgil ja
tema pojale Siegfriedil kõige pealt eriline ees-
märk meie juure tulekut.“

Freimann naeratas.

„Enamilmad näewad terawasti. Kuidas mõis
sinu naiseliku terawmeele eest warjule jääda,
mis isegi minule on silma torganud: nii isale
kui pojale meeldib meie Frmingard. Ja ma ei
imesta seda, mitte sugugi ei imesta ma. See-
sugust hästikaswatatud, puhast neiu pole nad
weel näinud, hoopis waatanata ilusale wäli-
musele, millega taewas meie last on õnnistanud.“
„Ja see meeldimine pole sulle wastumeelt,
Theobald? Seda tahaksin teada.“

"Mispärast wastumeelt? Abielu on naisele elu ülesanne. Olen Frmingardi selleks kasvatatud ja haaran rõõmuga kinni mõimalusest teda mehele panna. Hm. Ei pea küll iial suurt rõhku panema maije warandusele, aga jõuka mehe naisena on ometi kahtlemata ilus elada."

"Ah, Theobald, raha ja warandus kaob kergesti. Seda oleme ise tunda saanud."

"Mis meid tabas, oli saatuselööb, mis meie kogu rahvast tabas. Miks pidime meie jääma erandiks? Pealegi — ametnik ei tunne äriasju — ei pea neid tundma. Hm. Uga onupoeg Mieske on jõud omal alal, ja sellest pean ma lugu. Jga inimene peab omal alal olema jõud."

"Olen pifut rahutu, armas Theobald. Siegfriedil on midagi filmis — ei tea, kuidas seda pean väljendama? — midagi — nii kogunut. — Kas usud, et meie täitsa kogematu laps teda rahuldab ja et Frmingard temaga õnnelikuks saab?"

Theobald naeratas üleolewalt.

"Kiusatusti jõukale noorele mehele leidub ju suures linnas paljugi. Tunneb ta enese nende wastu nõrga olemat, seda enam wajak ta siis süütut, puhast naist, kes teda ostab õigesti waoš hoida."

Kornelia ohkas.

"Wististi on sul õigus, Theobald. Sul on alati õigus. Uma mulle mu kartlik küsimus andeks. Soowiksin heameelega, et oma last näeksin õnnelikuna."

"Meie last, Kornelia."

"Meie last, jah."

Frmingard oli isa käful uksest kotta jooksnud ja kaks astet korraga wõttes trepist alla rutanud. All seisis wälisukse kõrwal keldriuks lahti. Seal tungis palaw triikimisearu wälja.

Frmingard pistis pea uksepraost wahelt sisse.

"Proua Wegner! Olete kodus? Tere õhtu!"

Triikimise laua ees lastis proua Wegner hoolega oma rauda üle särge káia.

"Preili Frmi, Teie? — Tulge sisse. Ruttul Mul on Teile midagi."

Frmingard astus üle läwe tupp.

"Minult hetkeks, proua Wegner. Pean minema keldrisse. Jsa ootab."

Karolina wõttis kapiist tüki aprikoosikoofi ja ja raamatu.

"Sähke, maismoff!"

"Tánan, tánar! — Kui hea Te olete! — Ja raamat?"

"Wõtte aga kaasa. Imeilus lugu. Tuleb palju armastust ette. Walu ka. Uga lõpeb hästi. Preili saab oma kätte."

"Andke siia! Olen ta tána õffel kobe lábi. Oh, kui mul Teid ei oleks, proua Wegner!"

Ja hammustas koofi

"Ah, on see aga hea!"

"Olete enese teinud nii peeneks, preili," küsis proua. "Mis Teil siis lahti on?"

Taewajumine kleit, mis ta kandis, josis hästi Frmingardi pruunide juustega ja pruunika nahawärwiga. Warukad ulatajib kätenti ja walged pitsid katjib ta kaela táiesti. Uga moodsa kleidi kitjas lõige lastis kóid ta keha saledad, paenduwad wormid filma paista.

"Omu Mieske ja ta poeg tulewad meile õhtuks, proua Wegner."

"Ja ta poeg? Tema poeg — nii, nii."

"See teeb mulle rõõmu, proua Wegner. Seft nad toowad elu meie majja. Mõnikord ostab omu Mieske isa nii kaugele wiia, et ta meid kaasa wõtab. See on imeilus."

"Seda ma usun. — Preili Frmingard, ütelge ometi — kes on siis see ilus ohwitser, kes jüt majast mööda jalutab? — Eile sõitis ta koguni ratja."

Frmingard punastas.

"Mis? — Keda Te mõtlete?"

"Ah, preilikene, wanale Wegnerile ei tarwitse ometi enam salata! — Et see ohwitser minu pärast ei tule, wõin ju arwata — ja proua arwenduniku pärast ka mitte. — On see mõni Teie tutwus, mis olete wäljas käies jobitanud? — Jah?"

"Armas proua Wagner, ärge seda ometi isale ütelge. Küll tema saaks kurjaks. Seft tema ei falli leitnante. Ja mina ei wõi ka midagi parata. Kui me möödund pühapäewal "Seitsjättähes" wiibisime, istus ta naabrilaua ääres. Ja seftsaadik —"

"Kuidas ma sellele tulen?! — Jah, härra arwendunik teab küll, mispärast ta Teid luku taga hoiab nagu wäärtasja. Mitpea kui härradel kord juhus on Teid náha, on nende rahu ka láinud. — Noh, kas kohtate temaga siis ka mõnikord?"

"Härra von Gronauga?"

"No waata! Teate juba tema nimegi."

"Ja tutwustas enmast meile, proua Wegner. Uga muudu pole ma temaga sõnagi wahetanud. Tõesti mitte. Ja temaga weel kohata?! — Mis Te õige arwate. See ei läheks ju kuidagi."

"Küll see ka tuleb, preili Frmikene, küll tuleb. Kui aga õigega kofku jaate —"

"— Fr — min — gárd!"

Jga silpi rõhutades, hüüdis Freimann selle nime trepist alla.

"Jsa! — Ja ma pole õlut weel üles toonud. Hüüd aga on waja wilgas olla."

Nii tasakesi kui oskas, jooksis ta trepist

alla. Ta teadis, et arwendumit tema läbikäimist teikijamaga ei jallunud. Üldse ei jallunud ta, et Frmi teistega majas juttu ajas. Aga, armas taewas, kuhu pidi ta siis oma üheksateistkümneme aasta elumõmiga ja elumäljaga põgenema kodu rõõmutusest ja waljusest? —

Kui teine „Fr—min—gard!“ majast läbi fajas, oli neiu juba jälle maja akumisele korrale jõudnud. Hingetult ruttas ta treppi mööda üles.

„Siin on õlu, isa; kolm pudelit, üks ole?“

„Sa jäid kauaks ära.“

Frmi ei wastanud. Ta jooksis oma tuppä, et saadud raamatut ruttu madratsi alla peita. Nii ilus oli elu wäljas — elu, mida Karolina Wagneri raamatud kirjeldasid, täidetud rõõmuist, palawast armastusest, kummalistest juhtumustest — ja nii tõsine, nii igaw ja üfsik tema kodu! —

Täpselt kell seitse jõudsid Miesked kohale. Sekretäriprouale saadetud toreda lillekorwi korwast oli wäike kimbuse arwendumikuprouale kuffunud. Kuna Mieske selle kätte ulatas, libisejdid Siegfriedi filmad üle Frmingardi. Igal oli õigus, see neiu oli weetlew olemus. Kui hästi lihtne pesukleit temale sobis! Kuidas ta filmad lillesid nähes särasid. Kallistes kleitides, Siegfried Mieske abikaasana, wõis ta juurepärane olla. Põhjalikult waadates, isa idee polnudki paha — ja tema oma ülesanne mitte wõluta.

Frmingard ruttas lillesimpu wette panema.

„Kui ilus,“ ütles ta selle juures, „kui imeilus! Meie pime tuba muutub sellega hoopis walgeks!“

Freimann tõmbas suunurgad alla.

„Mim arwates, armas onupoeg, on lilled päifefõditus, kaduwad, üleliigsed, kallid. — Süütud, arwad sa? — Noh, kuidas keegi arwab. Waestele, näiteks, nagu meie, arwan ma iga selle eest wälja antud penni ebatõlbliseks pillamiseks.“

Frmingard noogutas kurwalt.

„Meie maja ei näe iial lillesid,“ ütles ta üle waafi tasakesi Siegfriedile.

„Kas tohin aegajalt mõne kimbusese tuua, onutütrekene?“

„Jah, palun, tee seda, Siegfried. Mina armastan lillesid wäga.“

„Sa ei ole oma isa kainet kokkuhoiuraimu mitte pärinud.“

„Ei, oh ei! Usu mind, minul tahab karsitus mõnitorid rinda lõhestada. Wälja tahaksin ma siit tumedate seinte wahelt — joosta nii kaugele, kui taewas sinine on, rõõmustada iga roheline lehe üle ja elada! Töötada ka, jah, tublisti töötada — aga selle juures elada — elada!“

„Mulle näib, et sul siin majas tööpuidust ei ole, onutütrekene.“

Frmi ajas huuled põlglikult torru.

„Ah, need igaweesti ühesugused, igawad igapäwased asjad! Saa minuist õieti aru, mina neid ei põlga. Raebamata keedaksin ja peseksin ja küürifsin ma inimesele, keda ma armastaksin. Et temale elu kergeks teha, selle jaoks ei oleks mulle mingisugune tööd madal wõi raske. Aga ma peaksin teda südamest armastama ja tema mind — ja pisut rõõmu õhtul ning pühapäewal peaks selle juures olema.“

Siegfried filmitses neiu peenikesi sõrmi, mis lilled õrnasti ja maitsekalt olid waafi asetanud.

„Kõik selle sa saad, onutütrekene, kõik selle ja weel enamgi. Giotja katsume siinset kitsust pisut laiendada ja jõud aegajalt wabadusse minna.“

Neiu tänuhulka särana hakkawat pillu nähes pidi Siegfried mõtlema fälule, keda ta oli näinud karjamaale wiidawat pärast mitmenädalast tallis pidamist. Nagu kõrb fälu elulustis poolhulluna oli tantsumid, nii sai tantsuma ka see neiu meeletult, jõledalt, ennast unustades, kui ta kõrb pääfeks wangist, kus tema ülewoolawat noorust hoiti. Rõõm pidi olema seda näha, rõõm isegi nautimisest wäsinud mehele.

Wesi teekatlas kees ja walati wähestele teelehtedele Meisfeneri portfellaanist kannu.

„Wõime ju wett juure lifada,“ kinnitas Kornelia lahkest. „Tagawara on.“

Siegfriedi kehast käis wärin läbi.

Istuti laua ääre.

„Kas sul ei ole midagi kangemat, konjakit wõi midagi muud sellejarnast, armas Theobald?“ küsis wana Mieske suhkru teesse panes.

„Kahjuks ei, armas Georg. Alkohol ei pääse iial üle minu läwe. Igatahes olen teie huwides — ainult teie huwides — paari pudelit õlut walmis pannud.“

„Tänan,“ wastas Mieske ja wõttis niipalju sprotte talbrekule, et Kornelia ehmatas. „Olen nälgane, tead. Oli raske tööpäew.“

„Sinu pangal on siis palju tööd? See rõõmustab mind.“

„Waewalt suudame sest jagu saada,“ kinnitas Mieske tähtsalt. „Noh, on ka arusaadaw. Niisugune ajakohane ettewõte. Publiik taipab seda.“

Freimann noogutas pead.

„Sul on õnnelik käsi. Waljud ärid, wanad, hästi käitwad ärid kinnatawad meie päewil raskuste all. Aga mina lasaksin enesele ütelda: kõik, mis sina puudutad, muutub kullaks.“

„Kui aega ja tema wajaadusi mõistetakse, Theobald, üks ole?“ (Järgneb.)

Kolm kihlwedü.

Saksa kirjanik E. von Uvis.

2

Ja kui muusika wait jäi ja Grace enese ta käte wahelt wabastas, ärkas ta nagu raskest unest ja märkas alles nüüd, et nad kogu tantsuajal ainustki sõna polnud wahetanud. Seda poleks ma enesest uskunud, konstateeris Konrad, nagu oleks ta kedagi wõõrast arwustanud.

„Siin on palaw,“ ütles neiu hääl ta kõrwal „Läheme wähekeseks üles laewalaele.“

Ta wõttis Konradi käe alt kinni ja nad sammusid ukse poole.

„Teie külmetate ennast,“ tähendas Konrad murelikult, „kas ei tohiks ma Teile tuua mantlit?“

Neiu naeris:

„Kui kartlik Te olete! Mina ja külmetama! Aga kui soowite: minu õhtumantel ripub siin garderoobis.“

Siis sammusid nad trepist üles laewalaele. Jahe mereõhk puhus neile wastu, promenaaditekk oli üksik ja mahajäetud. Kedagi inimest ei olnud ligidal ega kaugel näha.

„Läheme reelingu ääre, kust wõime alla wette waadata, seda ma armastan,“ ütles Grace.

Nad istusid just wõre ääre ja wahetisid alla sügawikku. Laewalael walitses sügaw waikus. Waewalt kajas siia ja tundus siin masinate tampimine; ainult merelainte ühetooniline kohin kajas alt üles.

„When night has fallen down...“ kajas weel Konradi kõrwas.

Grace Weston ajas oma pruuni poisipea kuklasse ja waatas tähetaewa poole.

„Oo, kas nägite tähesadu!“ hüüdis ta tahtmata sumbutatud häälega. „Kui imeilus siin on!“

„Jah,“ wastas Germark, ainult et midagi ütelda ja oma mõtteid mujale juhtida. Sest seda waikimist armastatud neiu kõrwal ei oleks ta kauem wälja kannatanud. „Kas näete seal üsna kaugel tulesid? See on Inglismaa rand.“

Neiu kummardas ette poole ja wahetis wälja pimedusse; selle juures libises

mantel ta õlgadelt. Walgelt säras ta turi siidikleidi tumedast raamist. Konrad kummardas tema kõrwal kaugele ja kahmas kahe käega laewaaärest kinni. Kui ta tohiks seda neiu oma rinnale tõmmata ja oma suu kôwasti tema suule suruda, mis oleks ta selle eest annud!? Ta hammustas huuli, nii et need walutasid. Oo, kui ta ometi wõiks ütelda, mis ta mõtles; Ma armastan sind, armastan sind üle kõige maailmas. Aga ta teadis wäga hästi, selleks polnud weel aeg. . .

„Arge olge nii iseteadlik. . .“

Neiu warem öeldud sõnad kumisesid weel praegu ta kõrwas.

Kui nüüd seest jälle tantsumuusika kajas, näis see tema arust olewat nagu lunastus.

„Läheme jälle tantsima,“ palus ta tasa, kuna ta hääl kergesti wabises.

Neiu waatas temale pisut wõõrastades silma:

„Well,“ ütles ta siis kergesti. „Olen ka küllalt juba jahtunud.“

Mina paraku mitte põrmugi, mõtles Germark, kui neiu kaewart pakkus ja nad jälle seltskonnaruumi poole sammusid. Ja ta ei teadnud, kas ta ennast weel kauemini oleks suutnud walitseda. Kui see tung temast nüüd oleks wõidu saanud ja ta oleks neiu oma rinnale tõmmanud ja teda suudelnud, palju, palju korda, palawasti ja kirglikult, siis. . . jah, siis oleks kõigel igawesti lõpp olnud: siis oleks äkki talle kadunud olnud see neiu, tema õnn ja tema au. . .

Ta tundis ennast heledasti walgustatud saalis nüüd jälle nagu wabastatuna. Waljusti ja taktis kajas muusika.

„Tantsime,“ ütles Grace Weston.

„Jah,“ ja Germargi hääl kõlas jälle wabalt ja kindlalt, „tulge, tantsime!“

Ta wõis jälle naerda ja westelda ja tegi nii naljakaid tähendusi teiste paaride kohta, et Grace heledasti naerma hakkas.

Kui wiimsed taktid kustusid, läksid nad oma laua juure jälle tagasi, kus teised ikka weel igawust tundes istusid.

Wallsi ja Brighthillsi tuju oli kadunud, sestsaadik kui Germark Grace oma wõimu alla oli wõtnud.

„Aeg on juba hiline,“ tähendas neiu, sigarett näpu wahel. „Usun, nüüd on waja magama minna. Ja homme mängime murutõnist, mr. Brighthills? Tahtsime ometi näha, kas ma Teid wõidan. Ja Teie tulete ometi ka, count?“

„Muidugi, kui seda soowite, miss Weston. Teie soow on mulle kaksuks.“

„Oo, kui wormilik!“

Neiu naeris ja tõusis.

„Good night, gentlemen!“

Härrad tõusid.

„Teie lubate, et Teid saadan?“ küsis Walls ruttu, peaaegu kartlikku kõrwalpilku heites krahwile.

Nad läksid.

Germark waatas neiule järele, kuni ta kadus. Siis suitsetas sigari lõpule ja jättis samuti jumalaga.

„Olete küll wist juba nii kaugel?“ küsis Murton tasa, ärilikult, kui krahwile kätt andis.

„Kihlwedu kestab kolm päewa,“ wastas Germark külmalt.

„Good night!“

Kui ta wiimaks woodis lamas, ei tulnud talle uni. Ikka jälle nägi ta Grace Westoni kelmikat naeru ja pruuni poisipead. Ikka jälle kuulis ta jazzbandi muusikat — üht wiisi teise järele ja siis paljude wiiside segu. Rahutult pööras ta küljelt küljele. Alles kui juba hommik ahutama hakkas, tuli talle rahutu uni.

Ja väljas laulis meri oma ühetoonilist unelaulu.

When night has fallendown...

Kui Konrad ärkas, mängisid juba wärisewad päikserefleksid, Atlantika sirawatest woogudest wastupeegeldudes, ta kabiini lael.

Ta ajas enese woodis istukile ja heitis pilgu oma kuldtaskukellale paremalpool woodit öölaual. Jumalukene, juba kell üksteistkümmend? Ja temal oli ometi midagi ees, täna ennelõunat?... Jah, tõsi! Murutõnis! Miss Westoniga!

Äkki seisis eilse õhtu sündmused kõik jälle elawalt ta ees. Jah. Ja kolm asja olid kindlad: Esiteks, et kord jälle põhjalikult oli armunud, aga seda oli tihti juhtunud. Teiseks, et ta oli kihla wedanud 20.000 dollari peale, mida tal

polnud; ja see oli juba palju pahem. Ja kolmandaks, et ta sellega oli teinud suure lolluse, millel wõis olla wäga, wäga paha lõpp!

Ta kargas kahe jalaga korraga woodist wälja, tõmbas hommikukingad jalga ja ruttas pesulaua juure.

Et tont wõtaks! Eile oli tal weel päris selge olnud, millise rumaluse ta oli teinud. Liig rumala!.. Muidugi! See pagana Murton oli süüdlane oma wäljakutsuwa olekuga, — filosoferis ta edasi, — ja jazzband ja portwein ja wäikesese ameriklanna punane suu ja ilusad silmad, see kõik oli ta teinud lolliks; ja — see oli wana laul — tema hull, pime kergemeel! Nüüd oli waja ise oma keedetud supp ära süüa.

Ohates hakkas ta ennast pesema. Ah, kuidas wilu wesi ta nägu ja keha karastas! Loputas neetud kassiahastusliku helewuse maha!

Wõtku tont, mõtles ta, wiimaks pesulaua juurest lahkudes. Kes käru kraawi ajab, peab ta sealt jälle wälja tirima. Pea püsti! Inimene on waid üks kord noor!

Kui ta siis, murutõnise ülikond seljas, laitmatult friseeritult, söögisaali astus ja kohwi tellis, oli ta oma wana optimismi juba jälle tagasi wõitnud. Küll juba läheb! lohutas ta ennast.

Siis mõtles ta jälle eilsele õhtule. Ja päewawalgusel waadatuna, oli ta õieti wäikesesse Gracesse weel sama palju armunud kui siis. Ainult nüüd näis asi weidi teistsugusena. Ta wõis kohwitassi juures selle üle rahulikult järele mõtelda, tema tunded ei olnud enam palaw eileõhtune metsik segu. Aga midagi selles tekitas temas ometi teatud rahutuse, waatamata sellele, et ta kihlweo wõiks kaotada; ei, see oli midagi muud, mida lihtsalt wõib nimetada pahaks südametunnistuseks, sest et ta selle neiu, keda ta armastas, tõesti armastas, oli teinud oma kihlweo hinnaks.

Ta kujutles enesele, kuidas ta sai neiu kätt paluma, ja siis seisis see kihlwedu, see neetud kihlwedu nende wahel!

Oo, ta kuulis üsna selgesti, kuidas talle siis mingisugune seesmine hääl ikka jälle sai wastu hüüdma: sa ei tee seda ju sugugi sellepärast, et sa teda armastad, waid sa teed seda kihlweo pärast, sest et sa 20.000 dollarit ei jõua

maksta, kuna sul seda raha ei ole. Ja pisut tött oligi wõib olla selles, sest — kas oleks ta muidu kohe mõtelnud kihlusele? . . . Jah, kindlasti! Ta armastas seda neitut tõesti. — See neetud kihlwedu!

Nüüd oli ta kohwijoomise lõpetanud, tõi oma raketi, läks murutõniseplatsile. Tuli anda asjakäigule waba woli: see tähendab, wõimalikult hea käik. Kihlwedu oli kord olemas ja seda ei saanud muuta. „Ainult julgust! Oled elus ikka läbi pääsnud!“ ütles ta enesele juba nii mitmendat korda.

Grace Weston oli juba platsis ja mängis Brighthillsiga. Walls istus seal kõrwal ja esitas wahekohtuniku osa.

Germark kummardas platsi poole ja andis mr. Wallsile kätt. Grace oli talle ainult naerdes pead noogutanud, ilma et mängu oleks katkestanud.

Germargile näis ta weel wõluwamana kui eile õhtul. Walged murutõnise riided ja samawärwiline lai siidipael otsaesise ümber sobisid ta paenduwale kehale ülihästi.

Ta mängis wäga hästi. Ja kõigis ta liigutustes, kiiretes ja energilistes, oli midagi wäga kaunist, nii et see alati elegandilt mõjus.

Ka Brighthills mängis osawasti; ja mõlemad walged kujud heleda päikese käes olid nagu pildi jaoks loodud.

Krahw istus Wallsi kõrwale pingile. Teda huwitas mäng ja ta hoidis muidugi ihust ja hingest Grace poole.

„Kuidas on lood?“ küsis ta.

„4 wiie wastu miss Westonile. Wõib saada Set-Game.“

Ja saigi Set-Game.

Sügawasti hinge tõmmates laskis Grace oma raketi wajuda.

„Waadake, mr. Brighthills, nüüd wõitsin ma Teie ometi!“ naeris ta wõidurõõmsalt.

Brighthills kummardas:

„Olen lõõdud!“

Nad tulid pingi juure.

Germark oli tõusnud ja neiule wastu läinud. Ta suudles Grace kätt:

„Good morning, miss Weston. Olen pidanud sõna ja tulin siia. — Teie mängite hästi.“

„Jah, olin enesega täna rahul. Mr. Brighthills ei mängi nimelt mitte halvasti. Nüüd waatame, kas Teie weel paremini mängite.“

Waheajal olid nad pingi juure jõudnud ja ameeriklased olid wiimseid sõnu kuulnud.

„Oo,“ hüüdis mr. Walls waimustusega, „miss Weston mängib lihtsalt hiilgawalt. Wean 1000 dollari peale kihla, et Teie kaotate, krahw.“

Juba jälle kihlwedu! käis Konradist läbi.

Aga Grace pööras elawalt rääkija poole:

„See on teie poolt kena mõte, mr. Walls. Weame kihla. Aga mina tahan krahwiga ise kihla wedada, kumb meist wõidab. Sest saab sensatsioon! Ja mäng muutub alles siis ärewaks. Eks ole, Teie weate minuga kihla?! Tuhat dollarit?“

Olgu siis, mõtles Germark eneses wõllanalja tujus, nüüd on see mulle üks kama kõik. Mu saatus näib olewatki kihla wedada!

„All right, weame!“ ja siis äkilises üleannetuses: „Aga 1000 dollarit on minule liig madal hind.“

Neiu waatas talle tarretult näkku: Taewas! Ta polnud ju ameeriklane! Ja 1000 dollarit liig wäike?

„Kui kõrge hinna peale tahate siis Teie kihla wedada?“ küsis ta wiimaks lõbuga.

Nüüd kummardas Germark neiu lähedale ja ütles talle silma waadates tasakesi:

„Tahan ühe teie suudluse peale mängida, miss Grace, mitte ühe, waid kümne suudluse peale! On see Teile liig kõrge hind?“

Hele puna oli neiu palgedesse tõusnud. Ta waatas maha ja koputas raketitsaga oma jalale. Wiimaks waheaja järele, mil Germark ise oma südame põksumist kuulis, waatas ta jälle üles. Ta walged hambad wälkusid punaste huulte wahel ja ta põskedele ilmusid augukesed.

„Hea küll, count!“ hüüdis ta wallatult, „wõtan kihlweo wastu. Aga mis annate Teie tagatiseks, kui kaotate?“

„Määrake ise. Mis see ka on, ma wõtan ta wastu!“

Neiu mõtles pisut. Selle juures langes ta pilk Germargi käele, milles raket seis. —

„Teie panete kaalule oma wapisõrmuse!“ ütles ta äkki ja kindlasti.

„See. . .“

„Mitte wastu rääkida! Jään selle juure. Teie lubasite wastu wõtta, mis mina pakun. Ja ma arwan, ka mina olen kõrge hinna annud, mis Teie nõudsite. Did I not?“

Asi läheb ikka hullemaks, mõtles Germark ja wõttis sõrmuse sõrmest. Esiti wean kihla 20.000 dollari peale, mida mul ei ole, ja siis oma wapi peale! Aga — — wiimaks on see üks kõik, kas ma selle kihlweo kaotan, sest kui ma kaotan esimese kihlweo, siis on üldse kõigel lõpp: on mu au kadunud, siis ei waja ma ka wapisõrmust enam; wõidan ma aga, siis kuulub ju sõrmus minu pruudile ja sest pole ju ka wiga. Nii siis: las käia!

„Teie olete wahekohtunik,“ jatkas ta waljusti ja pani sõrmuse Wallsi wäljasirutatud kätte, kes kõik see aja harkus jalgel, käed puusas, lõbus naeratus kuiwetul mustjal näol, nende juures seisnud.

Brighthills selle wastu seisis pisut kaugel, käed rinnal waheliti, ja silmit- ses neid, tusane joon kitsastel huultel ja silmis. See süwenes weel enam ja muutus peaaegu ähwardawaks, kui Grace kihlweo wastu wõttis.

„All right,“ ütles Walls sõrmust wastu wõttes. „Oleme kõik kuulnud Arwan, kihlweedu maksab ka ilma protokollita. Eks ole, miss Weston?“

„O muidugi. Mina jään ta juure. Ja Teie olete gentleman, count, sellest aitab.“

„Oleme rääkinud! Kihlweedu on küps!“ kinnitas wahekohtunik.

„Siis algame!“ hüüdis Germark heas tujus Asi erutas teda. Ta naeris oma kergemeelset, kindlat naeru, mis temale juba palju naisesüdameid wõitnud, neiu poole: „Hakake Teie peale, miss Weston!“

„Boy, pallid! — — Play!“

„Ready!“

Pall wurises läbi õhu.

Germargi rakett käis; juusterawalt üle wõrgu läks pall tagasi ja kukkus pisut maad tagumise liini ees maha.

Kindlasti ja ruttu pareeris Grace. Konrad wõttis palli õhust, kuid. . .

„Out!“ märkis Walls. „Fifteen.“

Mäng läks edasi:

„Fifteen all,“ „thirty — fifteen,“ „forty — fifteen.“

Germark imestas, kui rahulikult

ta selle juures jäi. Rahulikult nägi ta pallide tulekut ja rahulikult ning tera- wasti löi ta. Aga neiu pareeris hiilga- walt.

Saab ta selle punkti, siis on tal esi- mene game, konstateeris ta masinlikult. Ja siis oligi juba:

„Out, Game.“

Hüüded pingilt:

„Brawo, miss Weston!“

„Teil on wähe lootust, count!“

Germark wõttis pallid. Raketti hoi- dew käsi ei wärisenud hetketki. Ta tea- dis: kaotas ta rahu, siis oli kaotatud ka mäng. Kummaline energiline joon tekkis ta ilusale näole.

„Play!“

Teine game (mäng) algas — — ja teine game läks tal kaduma.

Nad mängisid edasi; sõnalausumata. Ainult pingilt kostsid wahetewahel hüü- ded ja julgustused, kui Grace wõitis. Brighthillsi nägu oli silmanähtawalt selgunud.

Siis — — wiimaks wõitis Germark ühe game. 2:1. Edasi. Kuid õnn ei paistnud ta juure kauaks jääwat: Warsti oli asi 3:1, siis 4:1. Ameerik- lased olid waimustatud.

Üks kama kõik, waid edasi ja rahu- likult!

Wiimaks jälle üks game: 4:2. Ja siis edenes asi korraga: 4:3, 4:4, 4:5.

Brighthillsi nägu oli tusasem kui kunagi enne, Walls wärises ärewusest. Nüüd tuli otsustaw hetk!

Boy hoidis pallid Germargile.

„Please, sir.“

„Thank you.“

Nüüd tundis ta isegi kerget wäri- nat käes, mis pallid wastu wõttis.

„Play!“

Järsk korts tekkis ta kulmude waele.

Pliks, plaks kajasid löögid — tera- wasti nagu kuulipildujast tulid pallid, — rahuliku kindlusega löid lööjad.

Walls laskus ärewuses kummargile, nagu wõiks ta siis paremini näha, iga liigutust silmadega terawasti jälgides.

Aegamööda oli suur salk reisijaid nende ümber koondunud, kes kõik mängu suure huwiga jälgisid. Kajasid lühikesed märkused ja hüüded kõigis maailma keeltes:

„Brawo!“ — „A splendid ball!“ — „O, charmant!“

Kuid mängijad ei märganud kõigest

sellest midagi. Nad olid silmapilgul küll isegi oma kihlweo unustanud; siin walitses waid palaw wõitlus wõidu pärast. Neid huwitas sel hetkel ainult sport: murutõnis ja plats oma walgete joontega.

„Play!“

Germark pigistas hambad kokku, pall wuhises läbi õhu. Peene kõlaga löi ta wastu Grace raketti ja . . . wõrku. — Game! Set!!

Ägedasti pörutas neiu jalga wastu maad, ta silmad wälkusid wihaselt.

„Damn me!“ tuli ta hammaste wahelt.

Siis kohtasid nende pilgud. Kuni korts kadus neiu otsaesiselt ja hele puna tõusis ta näole:

„Seda poleks Te aimanud, et woin nii hirmsasti kiruda?“ ütles ta, jälle naerdes.

„Soowin Teile õnne, krahw!“ naeris Walls, ja ta kuldne põskhammas tuli nähtawale.

Brighthills selle wastu kummardas waid Grace poole:

„Panite toredasti wastu, miss Weston! Et Teie kaks setti ilma wäsimata mängite, ei wõi tõesti nõuda. Ja alles lõpul wäsisite ju.“

„Oo, ma polnud sugugi wäsinud esimesest setist ja leian selle olewat andeksandmatu, et wiimse palli wõrku löin!“

„See wõib ikka juhtuda, isegi nii heale mängijale . . .“

„Aga ei tohi juhtuda!“ katkestas Grace kirglikult, „ja teie komplimendid ei muuda ometi tõsiasja, et krahw mind on löönud ja kihlweo on wõitnud!“

Konrad silmitses neiu tärnawail silmil:

Kümme suudlust! mõtles ta ja pööras Wallsi poole:

„Palun sõrmust tagasi, härra wahekohtunik!“

„Yes, siin ta on!“

Germark pistis sõrmuse pikkamisi sõrme ja waatas jälle Gracele, kes nüüd tema juure astus. Germark waatas talle silma ja naeris wälkuwail hambail. Neiu waatas kõrwale:

„Küll ma oma kihlweo juba maksan — aga kui ükski oleme. Ja ma tasun Teie kätte.“

„Oo, mul on kihlweo maksimisest nii hea meel!“ nokkis Konrad.

„Wuih, Teie olete hirmus!“

„Ja kuidas tahate siis kätte tasuda?“ küsis Germark lustilikult.

„Täna pärast lõunat mängime weel ühe mängu ja siis löön ma Teid. Ja kui Te jälle wõidate, wõite minugipärast weel kümme suudlust saada, aga sõrmuse peate jällegi kaalule panema.“

„Hea küll, kui Te mulle kümme suudlust teist korda nii hea meelega annate . . .“

„Olge wait! Wõitmisest saadik olete Teie lihtsalt wõigas!“ katkestas neiu.

Aga Germark uskus neiu silmist nägewat, et ta mingisugust wõikust ei tunnud.

„Ja ärge pilgake liig wara,“ jatkas neiu, „teine kord ma enam ei kaota!“

Ta pööras kõrwale.

Ja kui nüüd kogu wäike seltskond teele läks ja mingisugune teine salk murutõniseplatsi oma alla wõttis, westles Grace silmanähtawalt wäga hästi Wallsiga, sest Germargile ei lausunud ta enam sõnagi.

Istuti lunchilauas suures söögisaa-
lis ja stewardid ruttasid kiiresti siia ning sinna.

Konrad Germark istus ameeriklastest wäga kaugel ja wõis ainult mõne harwa pilgu Grace Westoni pruunile poisipeale heita. Sellepärast oli tal piisut igaw. Kuid ta lohutas ennast hili-
semaga, kihlweo tasumisega, ja oli sellepärast parimas tujus ning westles mr. Mortoniga elawalt.

Wiimaks lõppes lunch: üldine tooli-
kolin, seltskond woolas ukse poole.

Germark otsis silmadega ameerik-
lasi. Tõsi, seal läks Grace Wallsi ja Brighthillsi wahel kahe teise, temale tundmata daami hulgas laia treppi mööda üles promenaaditekile. Ta kandis heledat punakat siidikleiti walge nahagarnituuriga, kaelas wäikest pär-
liketti, ja nägi jälle wõluw wälja.

Konrad läks neile järele ja astus laua juure, mille ääres nad olid istet wõtnud.

„Kas wõite mind, palun, tutwus-
tada?“ pööras ta Wallsi poole.

„Oo, palun: Count Germark — mrs. Morgan, miss Jameson.“

„On Teil, mu daamid, midagi selle wastu, kui ma siia Teie juure istun?“

„Oh tõesti mitte, wastuoksa.“

Steward tõi mokat ja likööri. Muusika hakkas mängima.

Germark westles wiisakalt mrs. Morganiga, kes oli wanem daam hallide juustega ja väga paljude briljantehetega. Aga ta pilgud lendasid ikka jälle eemale Gracele, kes miss Jamesoniga näis elawalt westlewat ja tema pilgu eest kõrwale hoidus.

Naljakas, mis tal selle juures meeldib, mõttes ta pisut ärritatult ja silmitses miss Jamesoni arwustawalt: Ta on hirmsasti shmingitud ja näeb wälja täpselt nagu eht ameeriklase shabloon, nagu 1000 teist. Hirmus igaw! Grace on ju küll ka eht ameeriklanna ja ka väga moodne, aga igatahes hoopis teine tüüp. Ei, wõtaks tont. Minu maitse see ei ole!

„Mis tegite Teie siis kõik ennelõuna, miss Weston? Teid ei ole ju eilsest dinnerist saadik enam näha olnud,“ pööras nüüd wana daam Grace poole.

„O, tänan, lõbutsesin hästi. Mängisin murutõnist mr. Brighthillsi ja krahwiga.“

„Nii, nii, ja eile tantsisite wististi poole õõni? Alice on Teid seal hetke aega näinud, tema oli ju ka seal.“

„Jah, tantsisin õige palju ja see oli väga kena. Õige hea muusika. Tantsijaid oli ka palju.“

„O, minu oli seal liig palaw,“ tähendas miss Jameson ja lehwitas enesele selle peale mõteldes weel praegu jaapani lehwikuga tuult.

Istuti weel tükike aega koos, kuu-lati orkestri helisid, joodi mokat ja suitsetati sigarette, kuni Grace Weston, pilku heites oma wäiksele kuldsele käewõrukellale, energiliselt tõusis ja teatas, aeg olla ümberriietumiseks, sest tal olla weel üks murutõnisepartii ees.

Ka Germark ja Walls olid tõusnud ja palusid daamidelt wabandust, sest nemadki pidawat murutõnise mänguks riietuma.

Brighthills oli istuma jäänud. Tema tiwaripsutas miss Jamesoniga. Grace juures polnud tal õnne, sellest näis ta olewat aru saanud.

Walge murutõniseülikond seljas, raket kergesti käes, sammus krahw Germark mr. Wallsi seltsis tõniseplatsi poole. Ta oli väga heas tujus: kümme suudlust olid tal kindlad, miks ei pida-

nud jälle wõitma ja weel kümme saama? Ta naeris ja westles nii elawalt, et isegi kaine ameeriklane naeratama pidi.

Miss Weston istus juba, kärsitu kortsinina kohal, pingil, raketis tõniseplatsile jõudsid. Kiiresti tõusis ta:

„Nüüd peale!“ hüüdis ta loitwa spordiagarusega. „Nüüd tuleb kättemaks! Seekord Te minust jagu ei saa, count. Teie tohite alata. Boy! Härrale pallid! Ready!“

Germark oli oma tagatise, wapisõrmuse, ruttu jälle Wallsi kätte annud. Ja nüüd algas mäng.

Set kestis üle tunni ja — — krahw Germark oli kaotanud: 7:5.

Wall ulatas miss Westonile waimustatult käed:

„Nüüd soowin ma aga Teile õnne, miss Weston, it was splendid! Really splendid! Teie mängisite lihtsalt meisterlikult!“

Neiu põlwed wabisesid weel ärewusest. Ta pani raketit pingile ja raputas Wallsi kätt:

„O, thank you, yes, seekord mängisin ma hästi.“

Jata silmad loitsid krahwile waadates.

„Waadake, see tuleb pilkamisest. Nüüd on mul tasu käes! Mr. Walls, palun, andke mulle mu hind kätte.“

See ulatas talle krahwi wapisõrmuse: „Siin ta on!“

Neiu wõttis sõrmuse kahe näpu wahela, peaaegu ettewaatlikult, nagu midagi iseäralikku, ja pistis ta oma pahema käe kuld-sõrme. Siis sirutas ta oma käe krahwi poole.

„Waadake, kui hästi ta mulle sobib,“ naeris ta wallatult. „Usun, wõiksin peaaegu kaks sõrme temasse pista.“

Konrad wõttis neiu käest kinni, mille sõrmes ta raske sõrmus seisis, ja tõstis ta oma suule.

„Wõin Teile waid õnne soowida, miss Grace, Teie mängisite tõesti väga hästi,“ ütles ta soojalt.

Neiu waatas tall wõitluswalmilt otsa.

„Jah, mängisin hästi ja maksin Teile kätte, Teie — — Teie, — — — Teie kuri inimene. Ja sõrmus selle wapiga kuulub nüüd mulle! Tulge,“ ta wõttis Konradi käe alt kinni, „lähme jälle tagasi, on warsti wiimane aeg dinneriks riietuda. Kas tantsite täna õhtul jälle?“

(Järgneb.)

Käewôru.

Wene kirjanik Lew Urwantsew.

„On Teil paha istuda, wüstinna?“

„Ei, üsna hea; tänan Teid!“

„Oleks hea, wüstinna, kui katsuksite uinuda! Jôuame ju alles homme Berliini!“

Wüstinna ei wastanud. Tõmbas waid kulmud pisut kokku. Wajutas enese weel sügawamale waguni patjadesse, otse akna juures, ja waatas pealiskaudselt Iwan Danilowitshile, inimesele, kes oli „comme il faut“ kuni kontideni ja wüstinna oma korrektsusega otsekohe ärritas. Korrektned olid ta wälimus, ta kombed, ta kaelaside, ta sõnakõlksud, ta juuksesoeng, ja tema sukad ning kindad olid „comme il faut“.

Kui wüstinna ettepaneku abiellumiseks wastu wõtab, siis saawad temalgi olema kingakesed ja sukakesed „comme il faut“ ja korrektsed riided. Praegu kannab ta igatahes kleiti, mis mitte ei ole moodis, liig lühikest; ka wõib lähemal waatlemisel näha, et ta sukad siit ja sealt juba on parandatud, ja kingadki juba hästi kulunud.

Wüstinna on kupees oma nurk, just akna kõrwal. Iwan ei pööra enam oma korrektsete küsimustega tema poole.

Ta on oma mõtetega üksinda. Kaa-lub asju, nagu instituudi õpilane enne eksami. Waja on enne Berliini jõudmist lahendada suurt probleemi. Mõõdunud nädalal, mil ta Iwan Danilowitshiga Berliinist kaugel wiibis, juhtus ta elus mõnesuguseid erakordseid komplikatsioone. . .

Nüüd ei saa aga enam nagu warem papalt ja mammalt nõu küsida. Ka lahke preili Dupart' poole ei wõi pöörduda. Nüüd on ta kakskümmendkaks aastat wana ja peab kõik eluküsimused iseiswalt lahendama.

Iwan Danilowitsh tõusis lampi warjutama, kartes, et tuli wõiks wüstinna eksitada. Ta panis sellele oma „comme il faut“ salli ette.

Wüstinna õrn kokkutõmbunud keha kadus peaaegu waguninurka. Iwan Da-

nilowitsh rahustus jälle ja istus temast korrekt kaugusele. Wüstinna sules silmad ja mõtles: wististi ei julge Iwan Danilowitsh wiisakuses magadagi, kuna ta ju wiibis „wõluwa“ wüstinna seltsis, waid tukub weerewa rongi hällilaulu saatel niisama kergesti.

Kerge roosakas pilw lendas wargelt wagunisse, et sama ruttu elektrilambi paistega ühte sulada: waewalt nähtawana tõusis koidupuna.

Mingisugune wäike jaam. Häälend öös, kajawad sammud perroonil; isegi weduriwile näib olewat sumbutatud.

Keegi awas wägiwaldselt kupee ukse. Sisse astusid kolm meest ja istusid kohe wabade kohtade patjadele. Üks neist algas metsiku kirumisega:

„Kus saab siin õieti magada? . . . Neetud lugu! . . . Ah, tühi kõik. . . , peab ta. . .“

Tülgastades tõmbus Iwan Danilowitsh kokku, aga tegi enese kohe jälle magawaks, kes midagi pole kuulnud.

Wüstinna waatas oma nurgast tüljatele.

Wene kommunistid! Kaks nendest nahkkuues. Kolmas noor kergats. Esimene näeb wälja kui õige mõrtsukas, kes kusagilt silla alt wälja ronib. Must habe, suur, punane nina. Tuliuus kuub ja kingad, kõwa krae. Wõtab kammi taskust ja hakkab oma sassis juukseid kammima, naeratades. . .

„Nii, nüüd saab ennast vähemalt rahulikult kammida, täisid enam ei ole. Kuidas need kuradid mind seal piinasid. Nüüd on nii mõnus.“

Iwan Danilowitsh istus ja ei julenud liigutada, nii wäga hirmunud oli ta.

Teine kommunist sama uues nahkkuues nägi wälja kui poisike. Arwata seitseteistkümmend. Tema nägu oli isegi kena. Naeratades wõttis ta taskust tahwli shokolaadi ja hakkas sööma; nagu lapsed maiustada armastawad. Ta sõi aplasti, hammustas korraga suure tüki ja tähendas üldiselt:

„Ja taskus on mul weel kolm tahwli!“

Kolmandat, kergatsit, sai wüstinna

esiotsa waewalt näha. Mees wöttis oma portfelligist paar kirja ja luges neid kummargile; siis pööras ta habemiku kommunisti poole:

„Seltsimees Dirjeff! Kas panid ka jaama tähele. Pead ühes Gawrjushkaga jälle siia tulema ja kastid ära tooma.“

„Jah, tean juba.“

Dirjeff pani kammi taskusse ja hakkas eriti haisevat piipu suitsetama.

Würstinna andis Iwan Danilowitshile märku. Kuid see pööras kõrwale. Würstinna ütles saksa keeles:

„Ütelge neile, et see wagun pole suitsetajatele.“

Iwan Danilowitsh kahwatas weel enam ja wastas prantsuse keeles:

„Hm, waadake, würstinna, see on pisut piinlik. Nad wõiksid teha skandaali. Olge ettewaatlik.“

See wihastas würstinnat. Nagu kiuste ütles ta waljusti saksa keeles, et siin on suitsetamine keelatud.

„Mis ta tahab?“ küsis Dirjeff kergatsilt.

„Siin on suitsetamine keelatud, seltsimees.“

„Nii, seda ütles ta? Ah, mis mina selisest hanest hoolin.“

Alles nüüd sai würstinna kergatsi nagu selgemini näha. See oli temale nii tutaw, Mingisugune ebaselge mälestus näis sellega ühenduses seiswat. Aga selliseid nägusid, nagu sel kergatsil, ei unustata harilikult. Erakorraliselt wäike nina, suured, paksud mokad, siledaks aetud, lühikesed punased kräsujuuksed, just kui wärwitud lambanahast parukas.

Jah, würstinna oli seda inimest kord juba näinud. Petrogradis, pisut aega enne põgenemist. Mehe nagu oli temale meele jäänud, kuid seisis muuga ühenduses: teiste nägudega, kelle mälestamine oli nagu hirmus unenägu. Toored, hirmsad näod suurte hammastega, hirmsate ninadega ja lühikeste härjakaeltega. Sõrmega, mis olid nagu lühikestest, paksust kõwerast traadist. Maskid täis nõdrameelsust, kättemaksumu, joobumust ja elajalikku lihahimu. Uuriwalt laskis würstinna oma pilgud pimedast nurgast kergatsil wiibida. Mees sirutas oma käe mingisuguse asja järele wälja. Nähtawale tuli ta käerandme küljes käewõru.

Würstinna jahmatas, oleks peaaegu kiljatanud.

Filigraantöö, wäikesed, ümmargused kuldplaadid. Ühel nendest emaljeeritud miniatüürpilt — tema ema pilt!

Würstinna tõusis ja nihutas ennast eitepoole:

„Olge nii lahke, näidake mulle seda käewõru!“

Üllatatult pööras kergats ja ka teised kommunistid pisut pelglikult würstinna poole. Iwan Danilowitsh oli meeleheitel. Mitu korda rebis ta würstinnat warrukast ja hoiatas teda mitmes keeles. Aga würstinna kordas oma palwet hämmastawa rahuga:

„Palun, näidake mulle seda käewõru!“

„Mistarwis?“

„Seda ütlen Teile, niipea kui teda olen näinud.“

Kergats tõusis pisut, lükkas mansheti pisut tagasi ja sirutas käe würstinna ette.

„Kust te selle käewõrn olete saanud?“

„Kust mina seda enam mäletan!“

Ärritatult wastas würstinna:

„Siis ütlen mina seda Teile!“

Kommunist nagu kokkus. Iwan Danilowitsh katsus würstinnat lõdisedes weel mitu korda peatada, aga see ei pannud seda tähelegi.

„See on minu käewõru. Minu õndsas ema kingitus.“

Dirjeff hakkas kiruma ja sülitama ning puhus würstinnale meelega suitsu silmi. See aga löi suitsu käega eemale ja jatkas:

„Teie . . . jah, Teie olite see, kes tookord meie majas läbiotsimise toime pani . . .“

„Wõimalik, et mina see olin, aga mis puutub see asjasse?“

„Teie tahtsite minult seda käewõru wägiwallaga ära wõtta; mina panin wastu. Mingisugune naine oli Teil kaasas, tema löi mulle selja tagant pähe, mina kaotasin meelemärguse ja Teie rebisite minu käest käewõru!“

„Kahju, et ta Teid surnuks ei löönud,“ ütles Dirjeff mõmisedes.

Kergats waatas würstinnale jultunult otsa.

„Ei mäleta tõesti enam üksikasju.“

Würstinna kargas jalule.

„Teie, Teie olite see, kes minu isa pealuu purustas; nüüd on isa haigemajas ja ema surnud.“

„See oli Teile paras!“

Gawrjushka silmitses kõike seda lugu vaikides oma suurte imestawate lapsesilmadega, igakord rääkijale waadates. Ta shokoladikarwa huuled hakkasid wabisema. Iwan Danilowitsh hoidis oma pead käte wahel ja wankus siia-sinna.

„Mu jumal!“ sosistas ta. „Mis ta ometi teeb ja räägib!“

Haawatult mõtles kergats järele, mis ta peaks tegema. Wiimaks pööras ta würstinnale selja.

„Mul pole vähematki lusti Teiega weel edasi rääkida.“

„Ta tahab ju oma käewõru tagasi saada,“ nokkis teda Dirjeff. „Näed, siin ta on sulle!“

Ja ta näitas würstinnale põialt.

„Teie ise olete kõiges selles süüdi, würstinna, sest ma hoiatasin Teid!“

„Oo, sa oled siis kontrrewolutsionär, nagu ma märkan!“ kisendas Dirjeff.

„Jah, tõsine; sest ma olen würstinna!“

Ta istus jälle pingile, naeris ja hakkas närwilikult jalgu kõlgutama.

„Ka sina! . . . Seina ääre kuulud sa. . . nagu teisedki!“

„Katsuge!“ wastas würstinna kiuslikult. „Kas arwate, et mina teid kardan? Ei tule mulle mõttessegi!“

„No waata, kui julge!“

„Ka Wenemaal pole ma teid kartnud. Põgenesin Teil nina eest ja pealegi weel oma haige isaga; ja jah, mina, nii wäike ja õrn kui ma ka wälja näen. Ja teie kolm, teie mõrtsukad, midagi ei wõi teie mulle teha! Olete kanged ainult jõuetute keskel, mina aga olen teist kolmest kõwem! Teie olete mulle see, mis siin see kärbes. . . Mis ja kes te õieti olete? Ussid, kes wälja roomanud kusagilt mädasoost!“

„No noh, ole pisut ettewaatlikum oma sõnadega — muidu — — —“

Ka kergats hakkas liikuma:

„Paluksin Teid tõsiselt . . . üldse, mis Te meist õieti tahate?“

„Wabandage, aga Teie ei wõi ju ometi salata, et olete waras?! Kiskusite käewõru minult wägiwallaga ja wõtsite omale?“

„Nüüd on ta minu käes ja kuulub mulle!“

„Ei! Teie annate ta mulle silmapilk tagasi!“

„Mis? Küll ma Teie juba kohe Berliini jõudes politsei kätte annan!“

Würstinna hakkas heledasti naerma. Iwan Danilowitsh kahwatas:

„Würstinna, mis Te teete!?“

„Kommunist ja politsei! Milline nali! Ei, parem juba politseita! Kuigi olete ametilt kurjategija, ometi ei ole Teie tark kurjategija. . . Nüüd' istute kõik kolm ja ei tea, mis minuga peate peale hakkama.“

„Oh ei, tean . . .“

Dirjeffi nägu läks wihas punaseks. Ta lihaksed näisid minewat pingule ja ta tõusis.

„Oh ei, tean seda. . . Wõtan sul kraest kinni ja wiskan su sõitwa rongi aknast wälja!“

„Jäta see, seltsimees,“ ütles kergats wärisewa häälega.

„Ja kui juba. . . kes sellest teab. Ilm pole weel walge. Kui keegi küsib, siis ütleme et ta ise wälja hüppas. . . Ja see lollpea ei julge midagi lausuda. Küll me ta juba kartma paneme. . .“

„Iwan Danilowitsh, kuulge, Teie ist räägib ta!“

„Mina mina, — põle midagi kuulnud!“

„Sinuga ei tee me nalja. . .“

Ja juba tegi Dirjeff liigutuse, nagu tahaks ta würstinnale läheneda. . . Würstinna taganes. Kergats ja Gawrjushka kargasid püsti. Aga siis sündis . . ., sündis ainsa sekundi jooksul midagi ootamatut, hirmsat.

Gawrjushka andis Dirjeffile täiest jõust rusikaga hoobi rinda, nii et see patjadesse kukkus. Ja juba wälkus Gawrjushka käes browning. Tal oli õnneks soodus koht, nii et kardetaw oleks olnud temale läheneda Peale selle warjas ta würstinnat. Ta juuksed olid sassis, silmad loitsid, aga julgesti ja kindla nõuga hoidis ta rewolwrit nende ees ja kisendas:

„Seda mina ei luba! . . . Seda teie ei tohi teha! . . . Ma sülitän teie peale ja wihkan teid. . . Käewõru siia — ruttu!“

Ta oli nagu hüsteeriline.

Dirjeff laskus kõweraks, et soodsal juhusel Gawrjushkale kallale karata. Kergats oli hirmu pärast roheline. Ta ei tahtnud ennast argpüksina näidata, aga ta käed wärisesid. Iwan Danilowitshi pea wajus ikka sügawamale, siis

langes ta küljeli, nagu oleks ta tahtnud patju nuusutada . . .

„Siia käewõru, sina rööwel! Wõi ma lasen! . . .“

Nüüd kokkus ka würstinna, tundes, et nüüd midagi hirmsat sünnib . . .

Jaam. Keegi ohwitser astus ühe daami seltsis wagunisse, tõmbas näo wiltu ja ütles terawasti:

„Kes on siin julenud suitsetada?“

Hakkas akent awama.

Oli hele hommik.

„Seltsimees, läheme teise kupeesse!“

Ja kergats tõmbas Dirjeffi ukse juure. Aga Gawrjushka pani ta käe ukse wahele:

„Käewõru siia. . . wõi ma lasen! . . . Minule on see üks kama kõik!“

Kergats krigistas hambaid. Siis aga wõttis ta käewõru lahti ja wiskas selle würstinnale:

„Kannata aga, nurjatu, küll me sulle weel näitame!“

Komunistid lahkusid. Kohe selle järele hakkas rong liikuma. Gawrjushka istus maha ja hakkas enesega waljusti rääkima:

„Mis on minul nendest karta? Sülitän neile! Iial enam ei lähe ma nende juure tagasi! Kas hukkun lõpuks nendeta? Tühi jutt! Küll mina neile juba näitan! . . . Küll nad minust weel kuulewad! Olen juba teistega walmis saanud! Naise ees on nad kartlikud!“

Iwan Danilowitsh wahtis metsikut ringi. Ta katsus ehmatuses toibuda ja jälle korrekt olekusse jõuda.

„Pean tunnistama, würstinna, see-sugust asja ei oleks ma Teist oodanud! Selliste inimestega tüli norida on kardetaw. Öeldagu mis tahes, aga see on ometi suurwõim. . .“

„Muidugi, aga ainult sellistele argpüksidele kui Teie olete.“

Ohwitser istus oma daamiga waikides. Kangel. Ka Iwan Danilowitsh istus juba jälle täiesti korrektilt. Gawrjushka jääb pikkamisi waikseks ja laseb pea norgu. Täis armastust pani würstinna käewõru omale kätte. Siis ulatab ta Gawrjushale oma käe ja pigistab selle kätt soojalt:

„Täna . . .“

Lõunapalwe.

Türgi luuletajanna **Remidé Hairié.**

Täis lõõma leekis lõunakaar,
täis kära oli suur basaar,
ja kõige kära põhijuur
seal oli kurss ja hind nii suur.

Ja pühwolid koormaid roidunult
seal wedastwad oidunult:
lõõsk imes ajust, kehastki
neil higi wälja wereni.

Siis nagu wärske allikas
hell heli kõrgest kõlatas,
ja kõrge minareti pealt
ma kuulsin püha hüüdja häält.

Basaari kärra kajas siis
üks jumalik õrn lauluwiis,
ta lehwis alla, illesse,
lõi nagu wälk mu südamet.

Ja üle turu, nagu näis,
siis Issand Jumal ise käis,
sest wabisedes tundsin ma,
kuis ritwas ta mind käega.

Filmidiiwa.

Austria kirjanik A. Iwars.

„Ei lähe, preili, tõesti mitte, kui kahju mul ka on. Lootsin Teist kõige paremat. Teie näisite mulle filmi jaoks kõlbawat. Sale, päenduw keha, pehmed, ometi iseloomulikud näojooned. Lihtsalt wõrratu, aga muidu ei vähematki ilmet ega miimikat; heida wõi meel ära. Ei lähe, ma ei wõi Teid palgata, preili.“

Filmilawastaja Gärtner, omal alal suur mees, laskus tugitooli selgtoele, tusaselt ja pettunult silmitsedes piltilusat daami, kes laua kõrwal istus.

„Ei lähe kordas ta. „Siin jälle. Nüüd markeerite ehmatust, ümmargused silmad, ümmargune suu, nagu karpkalal. Mis pean ma sellega tegema? Kui naerate, tõmbate suunurgad üles; kui tahate kurb olla, tõmbate nad alla. See on kõik, mis ilmeliselt ilmutate. Seesugust wõimetust ja arusaamise puudust pole ma veel nägema juhtunud.“

Noor daamtõstis noruspea ja silmitses meestomasuurte, ümmargustesilmadega „Midagi sellesarnast armastuswäärilikkust pole mulle ka veel iial öeldud, härra Gärtner.“

„Andke andeks. Kui me seltskonnas kokku juhtume, respektlerin ma Teis daami ja tahan olla aupaklik ja wiisakas, siin, ametis, pean rääkima asjalikult. Nii siis, ei lähe!“

Noor daam jäi rahulikuks; ainult ta silmis seisis nagu hirm ja mure.

„Tehke minuga weel kord katset, härra Gärtner.“

Gärtner raputas kärsitult pead.

„Seegi ei aitaks, preili. Kas peate siis tingimata filmima?“

Neiu noogutas.

„See on minu wiimane lootus. Iga muu amet pakub liig wähe tasu, ka olen ma sedawõrd iseteadew, et ennast masinakirjutajannana, kontoristinnana wõi müüjannana peremehe ja teiste inimeste tujude käsutada ei taha anda.“

Lawastaja naeris.

„Usun waewalt, et keegi Teie wastu oleks jämedam olnud kui mina praegu olin. Siis ei tunne Teie ka weel meie ala ja olukorda. Siin esitatakse daamidele tihti suured nõudmised.“

Neiu ütles tõsiselt:

„Kunst nõuab iseenese ärawõitmist. Ainult ise oma minast loobudes jõutakse wõõraste olewuste kunstilisele kujutamisele.“

„Wäga ilusasti öeldud, teoorias olete karistamatu, aga miks ei teosta Teie neid ilusaid öppelauseid praktiliselt? Miks ei wõida Teie ennast ära, waid jätate omale oma tõrjuwa kontessnaeratus, kui neiu alama rahwa keskelt etendate. Filminäitlejanna ülesanne pole ainult hertsoginnasid kujutada.“

Noor daam rebis pisut kohmetult oma kindaid.

„See on alles instituudist omandatud harjumus.“

„See'p see on, mu preili. See harjumus instituudist ja endisest seltskonnast. See hea kaswatus, mis ei luba, et inimesi nende kirgedes kujutatakse. Filmi wäline külge meelitab Teid, suur teenimiswõimalus, kuulsus, seltskondlik wabadus, muidu aga olete aristokraatinna, jahe, iseteadew, tõrjuw, ja see tühistab Teie soowi ennast filmikunstile pühendada.“

Nüüd tulid preilile tõestipisarad silma

„Tehke minuga weel kord katset, härra Gärtner. Teie ei tea, mis minu kawatsuse kordamineku küljes ripub.“

Lawastaja kehitas õlgu.

Telefoniaparaadi tilin katkestas ta wastuse.

Ta wõttis kuuldetoru.

„Halloo! Jah, kõik walmis? Mis? Gabriele ei ole seal? Wiimne aeg! Hea küll. Asetäitja on seal, wõib kohe alata. Oleme rääkind!“

Ta pani toru aparaadile.

„Nii siis, armas preili, ma teen Teiega weel ühe katse. Tulge hommikul tagasi.“

Noor daam tõusis.

Ja lahkus murelikult, ometi weel lootus südames. Pikkamisi läks ta büroost kaks treppi alla kotta ja nägi lahise ukse ees autot seismas.

Hetkel, mil ta majast tahtis lahkuda, langes paks loor ta peale; tugewad rusikad kahmasid temast kinni ja tõstsid ta autosse. Kohe selle järele hakkas mootor mürisema ja auto kihutas temaga minema.

Esimesel hetkel oli ta sündmusest nii üllatatud, et ta waewalt midagi suutis mõelda või wastu panna. Siis wistas ta selle wägiwallateo üle. Kahe käega kahmas ta loorist kinni, et seda maha rebida. Kuid siis kuulis ta külma, karedat häält:

„Kui ennast liigutate, preili, olete surmalaps!“

Neiu ei olnud just kartlik, aga see hirmus ähwardus täitis ta ometi hirmuga. Mis oli temaga juhtunud, mis temast taheti? Tema oli ära warastatud, walge päewa ajal, keset suurlinna. See oli ometi wõimatu.

Ta mõtles Matteotti loole Roomas, kes autoga ära warastatud ja siis ära tapetud. Aga see oli olnud poliitikatelane, kelle wastane erakond wägiwallaga kõrwaldas. Tema aga oli tundmata neiu, kelle olemasolu waid wähestele oli elusisuks – kel wõis tema warastamiseks ja eemaldamiseks huwi olla?

Siis tuli temale meele, et ta oli noor ja ilus. Ilus, seda ta teadis, seda nägi ta peeglis, ja kõigi meeste imestus oli temale seda ütelnud. Tihti oli ta iludust himustanud. See wõis olla mõne armunu hull temp, või mõne elawa kaubaga sahkerdaja kuritegu, mille ohwriks ta oli langenud.

Hull hirm pani ta kõik unustama.

Ta kähwas sirgeks ja kiskus loori peast. Oma ees nägi ta paplitega palistatud maantee lõpmatut halli paela, mida auto meeletu kiirusega enesesse neelas, siis tema kõrwal istuwa mehe tume kogu, kes pistoli ta otsa ette tõstis ja liigutamata häälega ütles:

„Weel wiis minutit, preili!“

Ta oli peaaegu minestusse langes ja wajus auto patjadesse. See oli lühike nõrkus, millest ta tugew loodus warsti jagu sai.

Kui ta jälle oma ümber waatas, peatus auto mingisuguses pargis; ta saatja seisis, hirmus laskeriist käes, auto ukse taga ja käskis teda wälja astuda. Taheta, kahwatult, nõtkuwail põlwil täitis ta käsu. Auto wuras minema ja kardetaw saatja osutas pingile, mis ühe puu all seisis, et ta istuks. Läbi puude ja põõsaste lehestiku sãras nagu mingisugune müür. Aga waewalt sai ta ringi wadata, kui ta saatja ütles:

„Mis ka sünnib, Teie waikite. Ainus äraandlik sõna toob Teile surma!“

Neiu ei teadnud küll, mida ta ära anda ei tohtinud, aga hirm, mis ta kehast judinaid läbi ajas, pani ta waikima. Mis pidi temaga sündima, mis taheti temast? See saladuslik, õuduärataw teguwis tegi ta nõutuks, meeleheitlikuks. Ta waatas aralt abiotsides ringi.

Seal kargas tema wastast põõsastest üks noormees wälja. Ilus, elegant, näos sööwa hirmu ilme. Ta tormas tema juure, kahmas ta käewarrest kinni ja tõmbas ta püsti.

„Jumala pärast, mis Te siin teete? Põgenege, põgenege, kaalul'on meie elul!“

Mees tahtis teda kaasa kiskuda, kuid neiu hakkas uuele kallalekipujale wastu, kiskus enese lahti ja löi samal hetkel käed enesele näo ette. Nooremehe seljataha oti ta autosõidu seltsiline ilmunud ja sihtis oma hirmsa relwaga noorele mehele just pähe. Pidi sündima midagi koledat, mõrtsukatöö, mõrtsukatöö tema silmade all.

„Wäga hea, preili! Wiimane stseen oli tõesti wäga hea, ehtne ja loomulik,“ ütles lawastaja Gärtner, kes wäntkasti kandwa operaatori seltsis puude tagast ilmus. „Olete ametisse wõetud. Loodan, et jää tee on sulanud. Kui asi nii edasi läheb, garanteerin Teile tulewiku.“

Keeletult ja imestades waatas neiu temale:

„See oli filmiüleswõte?“

„Stseen meie lõõkfilmist „Madeline Halli saladus“, milles Teie peaosas saate esitama.“

Neiu wãrises weel tagast järele kõigest kehast nãrwide põrutusest, aga ta naiselik kawalus ütles temale, et ta oma eksitusest ei tohi rããkida, kui ei taha naeruwããrseks saada. Ta naeratas.

„Siis olite minuga kord ometi rahul!“

„On küll wããke eksitus juhtunud. Selle stseeni esitajaks oli keegi teine daam mããratud, aga et teie esimesena trepist alla tulite, kahmasid Teie mãnguseltsilised Teist kinni ja wedasid Teid autosse. Mina mãrkasin eksitust alles hiljem ja ei tahtnud enam muudatust ette wõtta. Muidu oleksin Teiega alles homme wiimase katse teinud.“

„Jumalale tänu!“ mõtles neiu. „Jgatahes ei oleks ma homme nii loomulikult mãnginud.“

„Kuidas Teie seisukorda kohe taipasite,“ tähendas hãrra Gärtner, „see andis mulle Teie andekusest hea weene.“

Hulgus Jim.

Ameerika-Saksa-kirjanik Peter Polter.

Hulgustega, ehk Ameerika keeles öelda: trampidega on täna lugu nimelt nii, nagu see oli indiaanlastega eile. Neist kuuldakse, neist loetakse, ja alati teewad nad juukseidpüstitawaid asju! Aga kui keegi wiimaks üht niisugust näeb, siis ei tule tol mehel meelegi ennast sellisena näidata, millisena teda Jack London kirjeldab!

Kaks aastat nägin ma waewa sellist meest otsides, kes tundmaõppimist wääris. Midagi. Arwatawasti olid nad kõik Hollywoodi palgatud wõi ametis oma elamuste kirjapanemisega (mis ju päris hea äri on, kui seda osatakse). Ja kui mulle wiimaks sobiw juhust tuli ja ma sellise mehega kokku sain, siis ei märganud ma üldse, et ta tramp oli, sest alles hiljem juhiti minu tähelepanu sellele.

Oleks ta, mis ju õieti trambi kohus on, rauteewaguni teljel lamanud, tema äratundmine oleks olnud muidugi palju lihtsam. Aga nõndagi oli see õige huwitaw. Me istusime kaks tundi Cleveland — Pittsburi ekspressrongis mugawalt üksteise wastas ja westlesime kõige uuema kelmistüki üle Mehhiko-hõbeda asjus, mis hiljuti kogu Wallstreeti oli pea peale pöörnud. Tema jutustas väga meeldiwalt trustide keldusest jne., ja mul oli väga kahju, kui ta New Brightonis wälja läks. Oleksin tema juttu heameelega weel kuulanud.

Aga nüüd tuli jäme ots järele. Waevalt oli see armastuswäärne härra, kes puhast, sinist ülikonda kandis, kadunud, kui konduktor minu juure ilmus ja mulle ütles:

„Kuulge, härra, Teie istusite Jimiga nii kaua koos ja panite westlemisel waewalt tähele ta sõrmi. Mina Teie asemel waataksin kiiresti järele, kas mu wäärtasjad weel alles on.“

Jahmatades rewideerisin ma oma asju, leidsin aga kõik alles olewat.

„Noh,“ tähendas konduktor, „siis wõime ju edasi sõita. On ju wõimalik, et ta wiimasest sissekukkumisest saadik enesele on parema käsitöö walinud. Arwasin oma kohuseks Teile seda

meele tuletada. Ega Te seda ometi pahaks ei pane?“

„Not a bit,“ wastasin mina. „Aga mis tont see siis kõik tähendab?“

„Ah, mitte midagi iseäralikku. Panen rongi ruttu käima, siis tulen ja seletan Teile asja ära, et Te enne Pittsburi jõudmist uudishimusse ei sureks.“

Oli õhtu. Wagun oli peaaegu tühi, nii et konduktor julgesti wõis minu juure istuda, nii pea kui ta rongi weel kord oli rewideerinud ja oma sõidukirja korda seadnud.

„Jah, see oli Jim,“ ütles ta sigarit põlema süüdates. „Jim, nagu ta elab ja liigub, ja mina tundsin ta täpselt kohe ära. Arwatawasti jättis ta Teie waid sellepärast kitkumata, et ta minu ära tundis ja märkas, et ma teda silmas pidasin. Kas Teie siis tähele ei pannud, et ma alati ees ukse juures seisin?“

„Ei. Aga palun, kes on Jim?“

„Üks meeletu mees, kes iial selle õnnistatud maa raudteel on nuhtluseks olnud — „jānes“, taskuwaras, raudteerööwel, lühidalt, tramp, hobby, nagu ta raamatus seisab!“

„Tõesti?“

Olin kaks aastat Ameerikas wiibies nii mõnegi asjaga harjunud, aga lahke Jimi mitmekülgsus üllatas mind ometi pisut. Ka olin ma enesele trambiga kohtamist teisiti kujutlenud. Tal oleks pidanud wāhemalt must särkki seljas olema!

Aga et ses suhtes enam midagi teha polnud, siis tahtsin sest Jimist wāhemalt midagi enam kuulda, midagi tõesti hulgukslikku!

„Jutustage mulle temast midagi,“ palusin sellepärast konduktori. „Midagi õige eriskummalist, kui ka selles mitte just rōowimine ja weri ei esine. Aga tōsi peab see olema!“

„Mina pole ju ajalehereporter! Jutustan waid õigeid ja tōsiseid lugusid,“ wastas konduktor haawatult.

Aga siis leppis ta ometi ja jutustas mulle loo, kuidas ta Jimiga esimest korda tuttawaks saanud, loo, milles juttu

oli vähem Jimist kui ühest hullust, noorest gentlemanist, kes kord trampitahis mängida nagu Jim ja selle juures õudselts surma sai.

„Teate, see oli Euroopa sõja ajal ja inimesed olid siingi pisut hulluks läinud. Peale selle puudus meil veel keeluseadus ja inimene võis enesele väikese windi osta. Sellepärast tuli siis selliseid asju ette nagu see siin.

Sõitsin tookord Northern Pacificil, Duluthi ja St. Pauli wahel, kui seda teeosa tunnete. See polnud mingisugune eriti hea teeosa, aga teda armastasid hobbyd, kes tulid Kanadast. Igal sõidul pidime neist kaks, kolm maha wiskama, kuna nad platwormidel konutasid ja sõiduraha ei tahtnud maksta.

Siis urgitsesime ühel päewal waguni alt ka ühe noore mehe, kes seal wististi juba mitu tundi oli rippunud ja üleni oli kaetud mudaga. Aga et ta meid nähes oleks hirmu tunnud, ei, seda ei olnud! Wastuoksa, nagu harakas kirus ta, et nüüd enam St. Pauli ei pääse ja tal siis Omahas hea äri, nagu ta ütles, kaduma läks.

Meie toimetasime sellised asjad ikka waikselt, et tähelepanu ei tekiks. Kaubaaida taga andsime temale hea naha-täie ja siis weel jalaga. Aga see noor poiss tegi nii hirmsasti kära, et sõitjad tähelepanelikuks said ja meie ümber kogusid. Nagu ikka, olid nad raudtee peale wihased ja pooldasid trampit, kelle jultumus neile meeldis. Kolm tundi weerewate wagunirataste wahel rip-puda, pole ju ka kerge! Pandi toime korjandus ja silmapilk oli sõiduraha tema jaoks koos, nii et ma temale enam midagi ei wõinud teha.

Paar lustilikku härrat, kes parajasti põhja poolt jahilt tulid, wõitsid trambinestega jaamahoonesse sööma ja lasksid temal seal weini ja whisky juures jutustada, kuidas temale seal waguni teljel elu ka meeldinud. Arwatawasti luiskas tramp meile seal kõiksugu asju hambasse, sest mehed hakkasid elawalt waidlema, löid laudadele ja läksid tülili. Ja äkki tulid nad kõik minu juure ja nõudsid, mina peaksin ühele neist, ühele noorele kenale poisile, luba andma, sõitu kuni lähema jaamani — seda oli umbes 70 penikoormat — waguni all kaasa teha!

„Wõtaks Juudas, miks tahate seda teha?“ hüüdsin ma arusaades. „Wististi on Teie kondid juba liig kaua terwed!“

„Ei,“ wastas noor gentleman, „tahan neile hirwitawatele ahwidele waid näidata, et mina sellise kunsttükiga samuti hakkama saan kui Jim siin, kelle Te waguni alt wälja nooskeldasite! Oleme wedanud kihla, et ma seda teen, ja see oleks Teie poolt ülekohus, kui seda takistaksite. Eks ole?“

Selle juures toimetas ta mulle wäga osawasti ühe kümnedollarilise kätte ja waatas mulle nii julgustawalt otsa, et mu süda pehmeks läks.

Noh, meie kuulsal maal on ju asi nii, et igauks oma kondid wõib nii kaalule panna, kuidas ise tahab. Sellepärast ei ütelnud ma ei ega ja, waid läksin ära ja ei küsinud enam neist. Mis minu selja taga sündis, mis puutus see mulle!

Kui ma siis ees weduri juures seisin, nägin, kuidas tramp noorele gentlemanile wiimase waguni juures täpselt seletas, kuidas ta seal ennast peab hoidma. Hulk sõitjaid seisis seal juures ja waatas pealt, ja hiljem kuulsin ma, et hulk kihlwedusid weetud, kas asi õnnestub wõi ei.

Kui märgu andsin wagunitesse minnekuks, oli noor gentleman juba waguni alla paigutatud. Masinist andis auru ja me sõitsime teele

Ülen Teile, algas sõit, millele ma elu lõpuni saan mõtlema. On nimelt wahe, kas inimene waid a i m a b, et keegi waguni all ripub, wõib seda t e a b. Minu meel oli wäga wesine. Ja sõitjate mee-leolu polnud põrmugi parem. Olime kõik wiimasesse wagunisse kogunud ja seisime nõnda otse noore gentlemani kohal, kes waguni all rippus. Ja kuna me wiiekümne penikoorma kiirusega edasi weeresime, kõnelesime enam ja vähem ärritatult loost: kas kannatab ta wälja wõi ei?

Wiimaks, kui selle üle rahulikult järele mõeldakse, polnud ju sugugi aru saada, miks see ei pidanud õnnestuma. Millega tramp oli hakkama saanud, wõis ju ka hakkama saada spordis karastatud noormees! Kõik olenes waid närwidest! Aga wilts lohutus oli see igatahes, ja enam kui kord kahetsesin ma, et olin seda lubanud!

Hirmu pärast higitsedes seisin ma trambiga tagumisel platwormil ja olin ette valmistatud, et iga silmapilk võin näha purustatud keha rataste alt esile kerkiwat.

„Kas andsid temale ka täpse juhatuset?“ küsisin ma Jimilt, kes sigaretti suitsetades minu kõrval seisis ja üksluiselt alla roobastele wahtis.

„Kui siin waid juhatusesega tegemist on, siis ei wõi temale midagi juhtuda,“ wastas Jim õlgasid kehitades. „Kõik oleneb sellest, et ta käänukohtadel tähelepanelik on ja ennast maha ei lase paisata. Sirgel teel pole tal midagi karta!“

Wiimaks ei jõudnud ma enam välja kannatada, waid läksin ette. Kõik, kellele ma näkku waatasin, olid kahwatud ärewusest. Hirm inimese eest all pigistas kõigi kõri, kuigi nad seda ei lasknud märgata. Sellised on kõik tagant järele!

Möödus tund ja me lähenesime pikkamisi jaamale, kus pidi selguma, kas kõik on õnnelikult lõpnud. Siis alles julgesin ma jälle taha minna. Seal oli wahepeal kõik kära waikinud ja inimesed istusid, nagu oleks neil süda paha. Plattworm oli tühi, ja Jim, see tramp, seisis käed püksitaskus, akna juures ja wahtis maastikku, mis mööda lendas

„Noh?“ küsisin ma temalt, ennast rahule sundides. „Kõik korras? Sa ei märganud midagi?“

Ta wiskas silmad kergesti minule ja urises:

„Miks sa seda minult küsid? On mu silmad siis ooperiklaasist? Näinud ei ole midagi, aga ma usun, lolluse oleksime wõinud tegemata jätta! Asja-armastaja töö on alati poolik töö! See on minu arwamine!“

Mu otsaesisele ilmus külm higi. Ma ei küsinud enam midagi.

Kümme minutit hiljem pidasime jaama ees. Keegi ei julenud waguni alla waadata. Ootasime, et noor gentleman ise välja ronib. Kui ta ei tulnud, läks Jim sinna, kummardas ja waatas järele.

Jälle püsti tõustes naeratas ta nagu pärgel, kes ennem nutta tahaks.

„Kadunud!“ ütles ta lühidalt. „Midagi pole temast enam seal! Mina süüdi ei ole.“

Meie seisime ja tundusime ise oma meelest olewat mõrtsukad.

• Konduktor wahtis nukralt maha.

„Mina ei saanud sellest loost kaua aega lahti,“ jatkas ta wiimaks. „Ja pärgel tahab, et ma seitsaadik selle tramp Jimiga ikka jälle kokku puutun, kes mulle seda jälle meelega tuletab.“

Kaua pidin ma sellele mõtlema. Ja ma ei ole kindel, kas Jim mitte alles pärast seda lugu wildakale teele ei sattunud. Neli aastat tagasi panid nad ta rööwimise eest raudteel pokri, ja wististi on ta alles hiljuti wabaks saanud. Mis ta nüüd teeb, ei tea ma. Sest ma pole temaga iial enam sõnagi rääkinud.“

Mälestus.

O. Grossschmidt.

See oli wäike tuba
ja wäike kuuseke,
kus kolmekesi lapsed
me ümber seisime.

See oli wäike küttal,
mis põles arglikult:
üks ainus jõuluküünal
meil ehtis jõulupuud.

Küll oli wäike asi,
mis isa annetas,
kuid seegi wäike anne
meid wäga rõõmustas.

Kui kustus wäike küttal,
siis ümber kuuse me
seal neljakesi kaua,
nii kaua jooksimet.

Mees Montevideoft.

Inglise kirjaniku L. C. Bridges'i romaan.

2

Peeter juhatas Curtini ja Hodgeti kõõki. Politseinik Mayfield jäi magadistuppa.

Scrutton lamab veel ikka põrandal, aga näis juba pisut kergemini hingawat. Oh! oli afna awamise järele pikkaniisi selgunud.

Mrst katsus teda elustada ja ärataski ta kaasatoodud kange elustusvahendi abil. Ta lastis enese toolile asetada ja vastas Curtini küsimustele.

Alga juba esimeste vastuste järele selgus, et temalt midagi tähtsat kuulba ei saa. Mees jutustas, tema soojendanud härrale parajasti suppi, kui talle äkki mingijugune rätik üle pea wisatud ja kaks tugevat käewart temast seljagant kinni kahmanud. Tema hakanud kõigest jõust wastu, kuid kinnihoidja olnud temast kõwem. Ta wisatud põrandale ja teda kähgistatud, kuid siis kaotanud ta meelemärguse ja ei mäletawat enam midagi muud.

Curtin kuulab Scruttoni täpselt üle, aga muud tema käest enam teada ei saadud. Scrutton seletas, tema ei olla kuulnudki, kuidas mees kõõki tulnud, kuid seda ei makswat imestada, sest tema olla raske kuulmisega.

Curtin läks Peetriga elutuppa tagasi ja pani mõlemad ukssed kinni.

„Tahin Teid paluda, härra Carr, et mulle mõnele küsimusele vastaksite?“

„Kõik, mis tahate,“ vastas Peeter wiibimata.

„Te ütlesite, et olete täna Devonshirest siia tulnud?“

„Jah. Põudsin kell 9 Paddingtoni ja lastsin enese kohe siia sõidutada. Uvasin ukse ise oma wõtmega ja keerasin elektritule põlema. Kuna elutoas kedagi ei olnud, läksin magadistuppa. Ja seal leidisin ma oma lella.“

Kõigest enesewalitsemisest hoolimata ütlesid Peetri närvid nüüd üles. Kerge wärin käis taht hirmuaste händmuste peale mõteldes läbi.

„Ja siis helistasite meile?“ küsis politseinispektor.

„Ei. Olin teel telefoni juure, kui mulle meelde tuli Scrutton. Läksin siis ruttu teda otsima. Alles kui tema olin leidnud ja ta käest midagi teateid ei saanud, telefoneerisin Teile.“

„Kas mäletate, kui kaua Te eluforteris olite, enne kui meile helistasite?“

„Seda ma nüüd küll tõesti ei tea; seda wõis olla wiis, wõis aga ka olla kümme minutit. Kella ei ole ma üldse waadanud,“ wastas Peeter.

Curtin noogutas ja wiibis hetke aega mõttes.

„Kas on midagi warastatud, nii faugelst kui Teile seda näha wõite?“

„Minu arwates mitte midagi. Lella kuuluur ja pisut lahtist hõberaha seisib öblaul. Ei usu, et seal muud veel leidus.“

„Nähtawasti tahtis Teile loll woodisse minna, kui talle kallale kiputi, et ole nii? arwas Curtin.“

„Seda ei tea ma. Ta ootas mind. Oli mulle kirja kirjutatud, mille täna hommikul kätte sain, ja siis ruttasin ma kohe siia.“

„Kas tohin seda kirja näha?“

Hetke aega wiivitab Peeter. Alga kogu pärimisajagi toodi kohtuistungul ometi awalikkuse ette, see oli selge.

„Palun siin ta on.“

„Nende sõnadega andis ta lella wiimase kirja inspektori kätte.“

Ja Curtini filmad läksid kirja lugedes ikka suuremaks.

„No, siin nõutakse siis teiselt poolt kogu warandust ja omandust?“

„Nähtawasti, aga see on ka kõik, mis tean. Täna hommikul ei teadnud ma sellest sõnagi.“

Jälle noogutas Curtin.

„Ma tänan Teid, hr. Carr.“ Ta kumardas tõsiselt. „Lassen nüüd tuua wankri, mis laiba korterist ära wiib. Esimene ülekuulamine on homme. Kohtulik läbiwaatus tuleb edasi lükata, kui asja uuritakse. Ja kuhu wõin ma teile siis helistada? Kas tahate siia elama jääda?“

„Ei,“ seletas Peeter lühidalt. „Siia ei wõi ma jääda. Vähen hotell „Harcourti“ ja nimelt wiipea kui võimalik.“

„Plus. Politseinik wõib Teile kohe auto kutsuda. Helistan Teile homme hommikul wارا ja ütlen, millal ja kuhu Te päewa jooksul peate ilmuma,“ lõpetas politseinispektor läbi-rääkimise.

6.

Mees Montevideoft.

Esimene ülekuulamine oli mööda. Ta oli olnud waid üsna lühike. Kuidas Curtin ette ütelnud, wiibis kohtulik uurimine seni, kuni täpsed andmed saadud. Praegu polnud veel wähematki aimu, kes mõrtsukas wõiks olla, samuti puudusid kõik andmed mõrtsukatöö motiivi kohta.

Kui Peeter kohtuhoonest lahkus, tuli talle vastu keegi wanem, tõsine härra ja teretas teda tõsiselt.

"Tere hommikust, härra Carr. See on tõesti väga kurb jällenägemine."

Peeter, kes oli sügavas mõttes, kohmetas. Siis andis ta teretajale kätt.

"Tere hommikust, härra Calvert. Ma ei teadnudki, et olite siin. Jah, Teil on õigus, see on tõesti kurb jällenägemine. Pean teile ütleva, mul pole aimugi, kes mõiks tegija olla. Jmestan," ta peatas, "siin ei või meie rääkida, siin on palju inimesi," ütles ta lühidalt.

"Tulge ometi minu büroosse," ütles härra Calvert. "Tahaksin Teiega heameelel rääkida. Siin on minu auto."

"Ufuu, et tean, mis mulle tahate ütelda," jattas advokaat, niipea kui nad olid autos. "Tahtsite parajasti ütelda, kas waehest see äkki ilmunud uus härra Tudor Carri selle mõrtsuka-tõõga kuidagi ühenduses ei seisja?"

"Tõsi, seda tahtsin ma ütelda," wastas Peeter.

"Mina seda ei usu," jattas Calvert. "Jgatahes ei või ma seda praegu oletada. Miks pidi ta selle kuriteo tegema? Ja kui Te ise kord Tudor Carri olete näinud, ütlete isegi, et see mees sellise asjaga hakkama ei saa."

"Mis mees ta dieti on?" küsis Peeter huwiga.

"Küll näete teda ise. Tuleb kell pool kaht-teist minu juure. Ta wiist juba ootabki mind mu büroos, kui summa jõuame."

"Ja mis armate tema nõudest?" küsis Peeter.

Härra Calvert silmitses teda tõsiselt.

"Tahaksin Teiega rääkida üsna otsekoheselt, härra Carr. Meie oleme kirjad annud ekspert Sterni kätte ja tema peab neid digeteks. Tema on dokumentide suhtes ületamata autoriteet."

Peeter tõmbas sügawasti hinge, kuid ei wastanud.

Täis sümpaatiat waatas advokaat oma kõrwal istuwale noorele mehele.

"Muidugi võime, kui soovite, wastukaebuse tõsta."

Peeter kehitas õlgu.

"Mis jaoks? Kui kirjad tõesti ehthad on, ja ma näen ju, et seda usute, siis ei katfugi ma oma sugulaselt seda wõtta, mis tema õige omandus on. Mina ei tee omalt poolt taktistusi, kui Teie mulle selleks nõu ei anna."

"Teile nõuandmine ei kõlastu minu südame-tunnistusega," wastas advokaat surma tõsibu-sega.

"Siis mingi asi nii, kuidas ta läheb," sele-

tas Peeter lühidalt. "Kõrwalt öelda — kas on uut lell testamendi järele jätmud?"

"Jah, on kõik Teile pärandanud. Aga see dokument on müüd wäärtusetu. Seft uus nõue tuli enne sir Anthony surma. Aga siin me ole-megi," jattas ta, kui auto ühe wana maja ees peatas.

Härra Calvert astus wälja, awas maja-ukse ja nad astusid wanasse, tammelaudadega wooderdatud korridori.

Peetrit polnud siia esimene kord tulla. Lell oli teda siia juba poisikesena kaasa wõtmud. Kummaline, pisut umbne lõhn, mis wanul ma-jul omane, polnud temale tundmata.

Keegi kirjutaja ilmus advokaadi toasti ja teatas, et härra Tudor Carr ja härra Paul Basfett juba härra Calverti ootawat.

"Tänan, Sims. Juhatage nad, palun, minu tuppa."

"Kes on härra Paul Basfett?" küsis Peeter tajafesi, härra Calvertile tema suurepäraselt warustatud eratuppa järgides.

"Teie sugulase sõber, kel, kuidas see mulle näib, selle tahtenõrga inimese peale suur mõju on. Aga wait, nad tulewad."

Sims awas ukse ja lastis kaks meest tuppa, kes juba wältumuseft nii wastandid olid, et Peetrit oli, nagu poleks ta elus weel tiial see-suguseid wastandeid näinud.

Esimene tulija oli mitte pikem kui wiis jalga. Tal oli kitsas, kahwatu nagu wäikeste blondmurrudega, weisjiniiste filmadega ja waga rahutu ilmega näol. Teine oli tublisti üle kuuve jala pikk, laiaõlaline, tõmmu, energilise, laia näoga, mille ilme awalbas tahtejõudu, omadust, mis esimesel täielikult puudus.

Peeter nägi kaht musta, torkawat, sügawal-seiswat filma oma peale pöördumat, nägi lühikefeks löigatud mustade wurrude alt kitsa-huulelist juud ja terawasti esiletungimat brutaalset lõuga.

Wähem neist oli maitsekalt riietatud. Kan-dis heledat ülifonda, lakkingi, kollaseid kindaid ja helesinist kaelafidet. Tema kaaslane selle wastu oli nagu munast wäljunud ja kandis oma elegantset ülifonda nagu keegi, kes harju-mud on oma riideid esimese klassi rätsepa juures teha lastma.

Enne kui Peeter oma muljed jõudis läbi töötada, esitas Calvert temale tulijad.

"Härra Tudor Carr — härra Peeter Carr," ütles ta wiisjaka käeliigutusega. Ja sekund hil-jem raputas Peeter elawalt wäikese mehe kätt. Carri nagu tõmbus Peetri kõwa käepigistuse tagajärjel walusalt koftu ja ta näis olemat waga kohmetu.

"Härra Paul Basfett," jattas advokaat, ja

jälle wahetas Peeter lühikese käepigistuse, mida torkaw pilk teise sügawalseiswajst silmiist saatis.

„Kuuljin parajasti lella Anthony õnnetu-
sest,“ kogeles Tudor Carr, „ja mulle teeb see
otsekohesest walu.“

Waatamata kirmwale seisuforralt pidi Pee-
ter naeratama. Mõte, feda peent niiti mõrtsu-
kaks armata, oli tõesti grotesk.

Adwokaat wõttis sõna.

„See on kole asi, kuid on asjalugu, eriti
mis puudub päranduse asja, palju lihtsustanud.
Olen Teie paberid, härra Tudor Carr, nagu
kõkku räägitud, saanud asjatundja kätte, kes
nad on õigeks tunnistanud. Neil põhjustel on
härra Peeter Carr loobunud Teie nõuetele
wastu waidlemast.“

„Ee — oo,“ pomises Tudor Carr oma
abitul miijil, „see on temalt väga armastus-
wäärne. Mulle on selge, et waranduse kaotus
teda peab raskesti tabama. Usun, me peame
tema heaks midagi tegema. Muidugi ainult, kui
temal midagi selle wastu ei ole.“

Nende sõnadega pööras ta oma saatja
poole.

„Mis ütled sina selle kohta, Bassett?“

„Selle üle on meil ju weel aega rääkida,“
armas Bassett, kes esimest korda rääkis. Ta
hääle wastas ta wälimusele, oli sügaw ja kare.

Kuna wiis, kuidas Bassett wastas, Peetrit
haawas, ütles ta lühidalt:

„Minu pärast ärge pead murdke. Siin pole
tunnetega tegemist.“

„Teil on õige wiis asjale waadata,“ tä-
heundas Bassett. Peeter armas tajast iroonilist
toonit kuulwat, mis teda wihastas. Kuidagi-
wiisi äratas Bassetti kõnelemise wiis temas
mingisuguse mälestuse. Ta uskus feda häält
kord juba kuulnud olemat ja uuriw pilk lendas
Bassettist üle. See pilk süwendas muljet, et ta
teda täna mitte esimest korda ei näinud. Aga
kuidas Peeter ka pead murdis, ta ei teadnud,
millal ja kus ta teda wõis olla näinud. Ja
Bassett ei annud temale järeilmõtlemiseks ae-
gagi. Ta tõusis lühidalt.

„Usun, et mõine nüüd minna, Tudor,“
pööras ta Peetri lellapoja poole, „sest asi näib
sel hetkel selge olemat. Ma usun, et ma oletu-
ses ei eksi, härra Calvert, et härra Tudor Carr
kui õigustatud pärija oma kadunud lella pä-
randuse kohe wõib üle wõtta.“

„Üsna õige,“ wastas adwokaat, kes oli
wäga kange ja tagasihoidlik. Paistis, et ta selle
kolmanda isiku juuresolekut õige üleliigselt
armas.

„Muidugi tulewad eme weel wajalikud
formalideedid lahendada,“ jatkas ta. „Tuleb

ette wõtta täpne waranduse ülewaatus, mille
järele pärandusemaks on tajuda, eme kui härra
Tudor Carr waranduse oma waldamisele wõib
wõtta.“

„Õige! Härra Tudor Carr leiab selle
muidugi olemat arusaadama,“ wiskas Bassett
kergesti wahete. „Palun Teid, et wõtaksite
nende formaliteetide lahenduse oma peale.“

„Kui härra Tudor Carr feda soowib,“
wastas Calvert.

„Ja jah, muidugi,“ ruttas Tudor Carr
lõpama. „Mi — mina oleksin Teile väga tä-
mulik, kui selle oma peale wõtaksite.“

Ta wõttis oma õlglübara ja kollased kin-
dad, kummardas kangelst adwokaadi ja oma
lellapoja poole ning ruttas Bassettile järele.

Adwokaat waatas Peetritele.

„Kummaline paar,“ ütles ta kuniwalt.

„Waarne, wäike lellapog Tudor,“ wastas
Peeter. „Õfegi oma hinge ei wõi ta omaks
nimetada. Aga kes on dieti see Bassett?“

„Seda tahaksin ise teada. Ütleb, et tuleb
Montevideoist ja on olnud Teie lella Dawidi
sõber. See on ka kõik, mis temast tean . . .“

„Montevideoist? See on ju Uruguay pea-
linn?“ Peeter tõusis. „Nii siis, härra Calvert,
ma tänan Teid südamest kõige eest, mis minu
heaks olete teinud. Nüüd pean kord ka mine-
kule mõtlema.“

„Kõõmustage mind ja jääge minu juure
einete,“ palus Calvert. „Tahaksin heameelega
Teie tulewiku üle rääkida.“

Peeter tänas teda südamest, ei wõtnud aga
ettepanekut wastu. Ta pidi olema üfji ja läks
jala hotelli tagasi. Seal astus ta lugemistuppa
ja istus Joycele kirja kirjutama.

Ta jutustas neiuale kõik, mis wahetajal oli
sündinud.

„Nii näed, armsam Joyce,“ jatkas ta, „mul
pole nüüd tõesti enam pennigi ja see tähendab
ka meie wäikeste lootuste lõppu. Mina ei kuulu
mitte nende tarfate hulka, kes õskawad enes-
tele äkki waranduse lunna ja juba aastaga mil-
jonäriks tõusewad . . . Nii ei wõi ma sind
enam paluda mind oodata . . . Mitte, et ma
sina ial unustan! Armastan sind ifka ja mõt-
len sinule kuni elan, feda tead ja sama hästi
kui mina. Wiimased kaks nädalat olid õnneli-
kumad minu elus. Õfegi kui ma sind enam ei
peaks näha saama, ei tahaks ma neijt kahest
nädalast loobuda. Wõifsin peaaegu tämulik olla
selle sumitöölisele . . .“

Keset ütlust peatas Peeter. Sulg kukkus tal
käest, ta wõhtis tarretult oma ette . . . Kui
ta oli kirjutatud wiimised sõnad, oli talle wäl-
guna tulnud mõte, mis oli nii hull, nii usku-

matu, et ta temast, kui käegakatsutaw ta oligi, ometi ei suutnud aru saada.

Suunitööline Jabez Holt ja elegandilt riistatud Paul Bassett olid üks ja sama isik!...

7.

Lõvi koopas.

„Hullus! Lihtsalt võimatu!“ ütles Peeter enesele.

Täpsemal järelnõtkemisel näis see mõte tõesti olevat nii pöörane kui vähegi võimalik.

Milliste mõlufunstide abiga võis suunitööline, kes waewalt kahe nädala eest Dartmoori wanglast ära karamud, enese muutnud olla rikkaks, rahulolewaks ja hästirüüetatud Bassettiks, kellest Peeter tunni aja eest lahkuwad?

Kuigi ta mõistus ütles, et seda oletust waid mõni hull võis jätul hoida, ometi ei lastnud ta jšmine instinkt enast jellest kõrvaldada, waid peaaegu weel kõwendasti temas kahtlust Bassetti wastu.

Pole paremat võimalust teise inimese olemusega tuttawaks saada, kui positiivsusel... ja mida enam Peetri mõistus kummalise kahtluse wastu mõitles, ei aidanud, ikka selgemaks sai talle, et Bassett ja Holt üks ja sama isik olid. Kuidas see osadewahetus suunitöölise ja gentlemani wahel teostatud, ei osanud Peeter enesele muidugi kujutleda, kuid tõsiast andis talle ometi küllalt põhjust jelle üle pead murda.

Minut järgnes minutile, Peeter istus weel ikka liikumatult toolil. Eugemistuba oli tihjeneid, wõõrad olid läinud sõõma. Peetri peas kihajid oletused läbisegamini, nii et võimatu oli järjekindlalt mõelda. Pikkamisi rahustus ta meel ja ta hakkas asja külmanawerelisemalt kaaluma.

Tõsi! Ta oletus oli õige; ta ei wõinud olla eksinud.

Jabez Holt oli kurjategija. Peeter oli Dartmoori wanglast andmeid kogunud ja kuulnud, et Holt mingisuguse brutaalse rõõwimise eest oli saanud kümneaastase suunitöökaristuse. Holt oli nagu Bassetti tahtejõuline mees. Wiimastel minutitel omatud oletuste järele pidi ta siin Tudor Carr'i ülesandel tegutsema. Loomulik lõppjäreldus oli, et asjatundja otjust hoolimata Tudori tõendused ja dokumendid olid wõltsitud.

Sel puhul oli tema ja mitte Tudor pärija ja seega oli tal kindel wäljawaade omandada — Joycet.

Peeter kargas püsti, kahmas alustatud kirja ja tahtis seda lõhki rebida. Äkki muutis ta oma kawatsuse otjustaw naeratus mängles ta suu ümber:

„Enne waja asjas kindel olla,“ ütles ta poolwaljusti — pani kirja kofku ja pistis põuetaskusse.

Eiis pööras ta minema, peatus aga wiitades: mis tuli eeskätt teha?

Ta esimene mõte oli kohe Calverti juure rutata. Abwokaat teadis wististi kõige paremini, kuidas asjast kiwri kahmata. Eiis heitis Peeter jelle mõtte jälle kõrwale. Enne pidi ta asjas kindel olema. Nii jšis weel kord Bassetti juure minna. See oli ainus õige tee ja seisis Peetri otsekohele, awaliku meelega fooskõlas.

Agga ta ei teadnud ju Bassetti aadressi. Selle wõis talle wististi Calvert anda. Nii jšis ikkagi Calverti juure.

Üm naeratas Peetrile; abwokaat wiibis weel oma büroos ja wastas Peetri helistamisjese isje. Põhjust teatamata küsis Peeter temalt Bassetti aadressi.

Abwokaat omalt poolt wastas Peetri küsimisele, ilma et oleks küsinud „miks“. Bassett elas Fernyni tänawal nr. 60-b, waewalt kümme minutit tee Peetri hotellist emal. Ruttu läks Peeter hotelli kotta, laskis enesele anda kübara ja kepi ning ruttas kiiresti teele.

Maja nr. 60-b näis olemat poisimeeste-pansioon. Peeter kuulis uskehoidjalt, et Tudor Carr ja Bassett elasid teisel korral toas nr. 5. Nad olla wististi kodus, agga ta wõiwat neile ju telefoneerida, et härra ilmaaegu waewa ei näeks.

Nad olid kodus.

„Härra Peeter Carr soowiks härra Bassetiga hetke aega rääkida.“

„Wäga hea. Kas ei tuleks härra Carr üles?“

Kui Peeter üles sammus, põksus ta süda enam kui harilikult. Agga see oli armas, erutaw põksumine, mis taht läbi käis, nagu seda posija tumeb wastase ees seistes. Ja Peetril oli wõitleja loomus.

Bassett awas isje.

„Tere, härra Carr,“ teretas ta sügawa, kareda häälega, sügawalseiswad silmad libisesid uuriwalt Peetri ast üle — kui ta näomäng ka täiesti awaklik oli, näis Peetrile ometi, nagu pilguks ta silmis kerge imeistus, nagu oleks ta tahtnud ütelda: „Mis otsite Teie siit? Teiega, usun ma, oline juba walmis.“

Peeter wihasas seda kujutledes, ei lastnud seda agga märkata. Temal oli ju aega olnud enast jelle kohtamise wastu walmistada, ja ta lootis, et jaksab läbirääkimise kawatsetud rahuga lõpule wiia.

„Tere, härra Bassett,“ wastas ta rahulikult „Kui üksiteist täna hommikul nägime, jäi mul üks tühine asi tähelepanemata. Kas wõin Teiega mõne sõna nelja filma all rääkida?“

"Aga mäistagi, palun, astuge lähemale," vastas Bassjett.

Peeter järgnes temale suurde elutuppa, mis kallide mööblitega, ometi maitsetult varustatud.

Alna all istus Tudor Carr ja suitsetas figaretti. Ta tõusis kohe ja ta väike nägu muutus, kuidas Peeter tähele pani, punaseks. Jälle sai Peetrile selle väikese mehe armetus teadwaks ja sellega möte, millises ärarippuuses see nõrk mehike Bassjetiga seisis.

Bassjett ei annud Tudorile võimalust Peetriga rääkida.

"Kas tohin paluda, et sa filmapilguks läheksid söögituuppa," küsis ta. "Siin lellapojal ja minuga väike äriasi ajada."

"Hea küll," vastas Tudor ja kadus ruttu.

Bassjett ootas, kuni üks Tudori taga kuini läks, ja pööras siis Peetri poole.

"Noh, härra Carr!" küsis ta wiisakalt.

"Noh, härra Holt?" vastas Peeter.

Kui Peeter oli lootnud, et teine enese ära annab, siis oli ta ekhinud, väga ekhinud. Bassjeti aimus imestus oli, et ta filmafilmunud kergeti üles tõmbas.

"Holt?" kordas ta küsides. "Ei saa aru, miks Te mind Holtiks nimetate?"

Peeter jäi kindlaks.

"Miks? Sest et see nimi see on, millega Te meie esimesel kokkusaamisel esile kerksite."

Bassjett raputas pead.

"Teie peate ekhima," ütles ta rahulikult.

"Täna advokaadi büroos oli see esimene kord, mil mul au oli Teiega kokku saada."

Mehe olek oli nii kindel, et Peeter pisut kohmetas, pisut, aga mitte täiesti. Aga ta uskus oma oletust kindlasti.

"Mõtlen meie kohtamisele kesk-nädalal kahe nädala eest."

"Mu armas härra," tähendas tugew mees rahuliku fallimuse toonil. "Mul pole tõesti aimugi, millest dieti räägite. Kesk-nädalal kahe nädala eest wiibisin ma alles kangel merel."

"Ja see ei tule Teile ka meelde, kui Teise ütlen, et Te enesega veel kaasas kannate meie wiimase kohtamise tunnuist?"

Wälkkiirelt osutus Peeter väiksele walgele willile teise alumisel huulel. Tal oli veel selgesti meeles see hoop, mis selle wigastuse pidi tekitama, kui ta sumitööliste hambaid oma rusika kontidel tunda sai.

Paul Bassjett kobas sõrmedega väikest willi ja naeris.

"See? — Juba katkümme aastat kannan seda armi. Sain ta esimesel ratsafõidul Illinoisis."

Mehe olek oli nii kindel, et Peeter kohmetas. Ta hakkas ju eneselt küsima, kas ta wa-

hejt siiski ei ekhi. Mehe käed näisid Peetri ekhitud tõestawat. Siledad ja hoolikalt maniküritud, polnud nendel märgata vähematti märki, mis labida tarvitamine võib järele jätta, mida sumitööliste harilik tööriist on. Kui Bassjett tõesti Jabez Holt oli, kuidas oli see siis võimalik, et ta kartmatult otse politsei silmade all siin Londonis ümber kobas?

Ta kandis wurrusid ja tema juukseid ei näidanud vähematti seadeldust, nagu see sumitööliste juures harilik oli.

Kõigi põhjuste ja waistpõhjuste peale waatamata kõwendas mingisugune sifemine hääl Peetris kahtlust. Paul Bassjett polnud keegi muu kui Jabez Holt, sama mees, kellega ta tol uduisel pealeõunal soos meeleheitlikult oli wõidelnud.

Peeter koondas enese.

"Teie olete väga tark," ütles ta põlglikult.

"Seda tõestab ju ka see tõsiasi, et enese nii olete moonandanud. Aga mind ei saa Teie petta! Ja veel rassem saab Teil olema politseid petta, niipea kui ma ametiõnne olen Teie jälile juhtinud."

Nüüd muutus Bassjeti näoilme. Tingedal pilgul mõõtis ta oma wastast.

"Mu noor sõber," ütles ta pehmetsti, kuid ometi ähwardawa alatooniga hääles. "Teie asemel ei räägiks ma mitte nii kergemeelselt politseist."

"Miks mitte?" vastas Peeter. "Alinult Teiesugused inimesed peawad politseid kartma."

"Ja kuidas on lugu Teiega?" küsis Bassjett pilkawalt.

"Minuga? Usun, mul pole vähematti põhjust politseid kartma."

"Kas olete selles ka täiesti kindel? Oh mõtlete pisut järele ja tuletate meele tegu, mis nüüd parajasti seitsemeteistkümmne tunni eest tegite."

"Seitsemeteistkümmne tunni eest! See oli eile õhtul kell üheksa. Parajasti kui leidisin, et mul kell oli tapetud."

"Üksa õige," tähendas Bassjett, peatas filmapilgu ja wahtis läbitungiwalt Peetrile. "Üksa õige. Ja kuidas on lugu kahetsasaja naelaga?"

8.

Kes klaasmajas istub . . .

Peeter oli sel hetkel nagu pähe löödnud, täiesti, nagu oleks ta wastaselt saanud tõsise knock-out'i.

Need 800 naela!

Sile õhtust saadik, mil ta nad tasku pistnud, ei olnud ta neile enam mõtelnud. Aga

kuidas — kuidas oli see ometi võimalik, et see inimene seft teadis? See küsimus andis talle kõige enam peamurdumist. Peale tema oli ainsaks elavaks isikuks lella korteris ju olnud waid Scrutton. Ja Scrutton oli ju ometi lamunud kõögipõrandal, uimane ja meelemärkuseta. Kust wõis Bassett teada, et ta 800 naela wõttis? Kust teadis ta üldse selle 800 naela olemasolust?

„Mhaa, see näib Teid ometi tafakaalust pisut wälja lööwat,“ jatkas Bassett nõõkawalt. „Peaksite mõtlema wanašonale, kes ise klaasmajas istub, ärgu hakaku teisi kiwidega loopima!“

Uga nii kohmetu kui Peeter oligi, löõdus ta enmast weel ei pidanud. Wälkkiiresti tuli temale meelde, et kui ta elutoas wiibis, mingisugune laud oli prafstatainud. Ja ta mäletas ka, kuidas ta ilmaaegu oli selle põhjust murinud.

„Mii siis olite Teie toas peidus?!“ wastas ta Bassetile julgesti silma waadates. „Kas on Teile ka selge, mis politsei seft tõstasjast saab järeldama? Teid ei oota mitte ainult wangla, waid teid ootab wõllas.“

Bassett kehitas õlgu.

„Seft pole Teile midagi kasu, mu noor sõber. Wõiu kahe tubli tumistaja waral tõestada, et ma tol õõl wähemalt penikoorma Teie lella majast kangel wiibisin. Ja siis ei julge Teie mingisugusel põhjusel politseisse minna. Teate isegi, miks.“

Peeter teadis, keegi ei wõinud peale Peetri oma mõlemata tegu nii wäga kahetseda. Weel eile õhtul näis temale ta teguwis olewat kõige loomulikum maailmas ja ta polnud 800 naela wõtmise juures üldse midagi mõelnud. Tõstasi oli, et ta oma lella laibana leides oli nii ehmatanud, et asju dieti ei osanud hinnata. Nüüd taipas ta jeda tegu ta järeldustega selgesti, kuid kahetsus tuli nüüd liig hilja.

Bassett näis ta mõtteid aimawat.

„Kuidas keegi end asetab, nii ta lamab, häwra Peeter Carr. Teie olete rööwinud surmut ja see tähendab seaduse silmis palju pahemat kui elawa inimese rööwinist. Wõin juba arvata, millise otjuse kõrge ülennus teeks. Teie olete rööwinud surmut, sellepärast rööwib Teid ka elaw inimene ja ka maksuamet. Igatahes on Teil oodata wähemalt wiis aastat sunnitööd. Tõesti, mina arwan kindlasti, Teie olete wiimane, kes minu politseile üles annab.“

Peeter tõmerdus sisemises piinas. Kõik, mis Bassett pajatas, oli õige! Tema ise oli oma jalgade alt pima ära tõmmanud Mõtle mata teoga oli ta oma kogu elu ja õune häwitanud. Oli kõik võimalused oma päranduse eest wõi-

helda käest annud ja seega kaotanud ka wõimaluse Joyceet omale saada.

Kuid ta energia polnud weel murtud. Julgesti waatas ta Bassetile näkku.

„Seega nõõndate, et politseid kardate. Salata Teie ei saa, et olete ärakaramud sunnitööline.“

„Wastuõksa, sellele waidlen ma kindlasti wastu. Teile ja kes jeda iialgi tõendab, hakkau ma wastu. Teie arwamine, et olen Jabez Holt, on otjekohe hullus, samasugune hullus kui mõte, et kuul midagi tegemist on sir Anthony Carri surmaga. Teie informeerimiseks lisaksin juure, et ma sugugi kartlik ei ole, kui politsei minu asjadesse peaks segama. Ei salga, et ta mulle pisut pahandust teeb. Ma ei soowi ka just temaga tegemist teha, aga panen ka Teile edaspidi wastu, isegi kui Teie politseisse lähete. Kas olete minuist aru saanud?“

Siitamaani oli Peeter oma temperamendi õhjas hoidnud, nüüd kaotas ta oma rahu.

„Aru saanud? Ja muidugi, olen aru saanud. Olen wäga hästi taibanud, et mind mingisugune asi ei takista politseisse minemast. Tahau wõtta igasuguse karistuse oma peale, et aga saaksin luku taha toimetada, kuhu kuulute, Teie ja see wälke kaabakas, Tudor Carr, kellele Te selle waranduse olete warastanud.“

Basseti nägu oli nõõkaw.

„Katsuge ainult, mu sõber! Uga üht ütlen Teile, mis Teie ka teete, Teie oma pea peale langeb see tagasi. Ja mingisugune asi ei jaks wapustada Tudor Carri positsiooni, seft tema on Teie lella wõeg ja õige seaduspirane pärija. Teie wõite mulle küll mõni aeg raskusi teha, kuid lõpuks häwitata ometi iseene.“

Ta peatas hetke aega ja ta torkawad silmad näisid Peetrii tahtwat läbi puurida. Rahulikult toonil jatkas ta siis:

„Wõtte minu nõu kuulda ja hoidke need 800 naela omale. Kui olete kawal, teete sellest warsti kahetja tuhat. Uga talitsege oma keelt! See on kõik, mis mul Teile on ütelda.“

„Teen, mis kõige paremaks arwan,“ wastas Peeter. „Uga ärge uskuge, et minu olete kõrwaldanud.“

Uende sõnadega pööras ta ja lahkus toast.

Bassett seisus liikumata ja maikfelt. Wiimase pilguga, mis Peeter lahkudes weel temale heitis, nägi ta, et mehe huultel mängis sama mõistatuslik, kerge naeratus, nagu kogu jutu ajal.

Peeter oli weel wäliselt rahulik, aga sügawas südames tundis ta ometi, et oli löõdud, ja kogu Londonis polnud küll rusutumast inimest kui Peeter, kui ta nüüd oma hotelli poole teele läks. (Järgneb).

Meteoroloogila observatoorium
keset jääd ja lund, Sántise tipul, Schweitsis.

Lya de Putti,
kes mängib peaosas uues filmis, lawastatud Wilhelm Speyer'i romaani järele.

Puistee Cannes's Rivieral detsembris 1927 a.
paksu lume all, mis on ennenägemata loodusime sellel soojal, päikseküllasel lõunamaal.

Tähtsad valimised riigipankades.

Uuel aastal alustas tegewust Riigi Pikalaenupank, kuna Eesti Pank sellest ajast peale hakkas tegutsema uue põhikirja alusel puht emissiooni pangana.

Jüri Jaakson,
määrati Eesti Panga presidendiks järg-
newa 5. aasta peale.

Paul Öpik,
senine Eesti Panga direktor, waliti
Pikalaenupanga presidendiks.

6. jaanuaril pühitses m/r. „Lennuk“ oma 9. aastapäewa. Meie pildil sõjalaewad talikorteris. Esimene wasakvlt m.-o. „Lennuk.“

Tõtt ja nalja.

No muidugi.

„Ilusad naised,“ ütles toredasti riidetud härra, kel terawad, läbitungiwad silmad, „nutawad ja lähewad surma, kui mina seda nii tahan. Julged mehed wärisewad minu ees, rikkad pangahärrad põgenewad, kuningad langevad, waesed lesed aetakse korterist wälja, ausad inimesed saawad weksliwõltsijateks ja walerahategijaks, warastawad, rööwiwad, isegi tapawad — tarwitan waid tahta. Ja ometi sõidan ma takistamata oma ilusas autos maailmas ringi.“

„Kes Te siis õieti olete?“

„Olen filmilawastaja, mu härrased!“

Noa laewast.

Noa oli suured loomad laewa alumisesse ruumi paigutanud ja wäikesed wahetekile.

Elewant oli esimesel õhtul parajasti magama jäämas, kui oma kohal lael mürinat kuulis, mis nõnda kajas, nagu oleks mingisugust asja järjest pörandle pillutud.

Põmm! Põmm!

Elewant jäi rahutuks ja laskis kapteni kutsuda.

„Armas Noa,“ ütles ta, „see on ju päris wõimatu. Ma ei saa ega saa magama jääda. Sest minu pēa kohal teeb keegi hoolimatu olewus wäljakannatamat kēra.“

Ja Noa wastas:

„Armas sõber, see kestab weel tüki aega! Sest kēratēgija on tuhatjalgne, kes saapaid jalast āra tōmbab.“

Wastolu.

... Mina tutwunesin oma naisega alles kolm kuud enne pulmi!“

„Ja mina omaga alles kolm kuud pärast pulmi!“

Kohale jõudnud suures walikus

Grammofone ja plaate

Uued eestikeelsed B. Hanseni ja K. Ots'a laulud ja moodsad tantsutükid.

Saada muusikaarist

M. MICHEL,

Tallinn, Wanaturg nr. 1, kõnetraat 18

Waleaadress.

„Mis wiga Teil on?“ küsis kuulus arst.

„Ei tea, härra doktor, aga ma tunnen, et olen haige.“

„Kuidas Te siis elate?“

„Ah, härra doktor, ma töotan kui hobune, olen isune kui hunt, sõõn kui lõwi, olen õhtul wäsinud kui koer ja magan siis kui mutt.“

„Kas teate,“ andis nüüd professor tamale nõu, „siis minge looma-arsti juure abi otsima.“

Tige.

Jandikirjutaja: „Kas oli Teil minu jandi eilsel esietendusel midagi wõimalik tähele panna?“

Arwustaja: „Jah, kord naeratas kogu publik mitu minutit.“

Jutukirjutaja: „Nii? Millise akti ajal?“

Arwustaja: „Waheajal!“

On õigus.

Mees peab mõneks kuuks āriasjus Ameeri-kasse sõitma. Naine nutab kibedaid lahkumise-pisaraid.

„Weel midagi, mu magus Hildake. Peaks mulle mõni õnnetus juhtuma, āra unusta siis mu elukinnituspoliisi. Olen kinnitatud „Eesti Lloidis. Sina saad siis 500.000 marka.“

Hilda (tusaselt): „Ei, Eerik, parem jää ellu. Jumal, mis on tänapēew 500.000 markal!“

Ikka.

Opetaja: „Kuule, Jaak, sa oled tubli mees; ütle mulle, kuidas sa wiina peale waatad?“

Talumees: „Ikka wesise suuga, õpetaja-härra.“

New-Jorgis (Ameerikas) wõtab

„Romaani“ tellimisi (ka endiste aastakäikude peale) h-ra Jacob Lacht, 271, Steinwaystreet, Long Island City, N. J.

1/1 a. 3.— doll. 1/2 a. 1.50.

TELLIMISE HINNAD:

Aastas (24 nr.nr.)	Mk. 750.—	2 kuus (4 nr.nr.)	160.—	1/1 aastas	Mk. 1000.—
1/2 „ (12 nr.nr.)	400.—	1 „ (2 nr.nr.)	80.—	1/2 „	500.—
1/4 aast. (6 nr.nr.)	Mk. 225.—	Üksiknumber	40.—	1/4 „	250.—

WÄLISMAILE:

Tellimisi wõtawad wastu kõik postkontorid, raamatukauplused ja „Romaani“ esitused.

Talituse aadress: Tallinn, Müüriwahe tän. 16. Telefon 12-53.

Wastutaw toimetaja P. Gränfeldt.

Wäljaandja Kirjastus-osaühisus „Kreng“.

Trükitud „Ebu“ trükitöös S. Kompassi t. 40, Tallinnas.

Õigeid seletusi saatsid:

Tallinnast: Ed. Aliti, Renate Annok, R. Arnower, M. Braun, Erich Ebarik, H. Helwei, Raymond Erlbaum, L. Erlbaum, A. Erlbaum, E. Emma, E. Edmann, L. Grüntal, Wadius Grüntal, R. Esen, Herbert Gröön, Edgar Koost, Artur Gröön, Karl Helstein, Karl Holtzmeier, Karl Holmann, Harald Johani, M. Jeromin, Edgar Jaanus, And. Janson, Jaan Jürgens, Agathe Jürgens, Harald Jürgens, J. Järwekülg, Hugo Jürgens, Jaanus Kalk, Aug. Kaasik, Pauline Kaasik, T. Kerwne, S. Kask, Voldemar Kokaselts, Ewald Katwel, Roman Kaasik, Ew. Kuuskmann, O. Käär, A. Käär, Linda Kasberg, M. Luikmann, A. Luikmann, A. Lucius, K. Lind, F. Linholm, Juulie Libeoni, J. Muruk, Karl Mändberg, Elwi Mey, Hed. Martinson, Alfred Martinson, Katy Möller, N. Murd, Onnelaps, A. Oraw, J. Oraw, Raimond Olup, Joh. Pärna, A. Põssepp, O. Riesenkamp, Helene Reemann, Hans Reeman, L. Reemann, Leida Raaman, M. Raaman, Linda Räesk, O. Räesk, Erika Rebas, Rudolf Sarw, N. Sarens, Ly Siirmani, Alfred Sits, M. Söderle, L. Teppich, Uno Talwik, Hilma Tobias, Laine Tobias, Endel Toop, A. Tohver, Karl Tõöm, Lydia Tõnisberg, Leonid Tamm, E. Weide, Aleksander Weigart, Erndel Vaademann, K. Wähtra, Daisy Waldt, August Kruuk, Richard Sisas, Dolly Timm, N. Häms, Aug. Weidenthal, R. Müürisepp.

Tartust: E. Anton, N. Anton, L. Jõul, Joh. Jõul, Marie Lõver, E. Müller, Hillar Priima, R. Rannik, Heinrich Tamberg, A. Taar, K. Tammanu, H. Puijat, L. Tammann.

Pärnust: E. Annus, L. J-s, Artur Kase, Gertha Kase, E. Kewardt, Herbert Karotam, Hermann Raid, Elisabeth Raid, J. Sai, Elmar Siim, Arseny Sipelgas, B. Toomväli, Natalia Tänav, Milda Küng.

Narwast: Marta Adosson, E. Kütt, A. Lepvik, Bruno Leppik, Boris Läte, L. Ratassepp, Alma Treiberg, Olga Tamm, E. Tedrekin.

Rakwerest: Alek. Asi, Harry Kängsepp, Ester Kruusberg, A. Leiherg, L. Pender, Felix Tenneberg, E. Tamm, Paula Teki.

Viljandist: Ed. Ahwardi, A. Ewert, Regina Jürmann, J. Jürmann, J. Jürgens, A. Karu, Ewald Mikkelson, Nahkhiir, E. Neumanu, J. Wetka.

Walgast: P. Rabis, A. Rekand, J. Utt, W. Treumuth.

Wõrust: Ewald Sommer, Rudolf Sökk, Max Unt.

Yapalt: H. Beikmann, E. Embach, A. Jantra, W. Kull, A. Koort, B. Luuk, E. Luuk, B. M. H. Mikkin, S. Norman.

Toilast: Val. Bootor, L. Pilstok, A. Sillenschach. **Auverest:** Ets Baumann. **Tarake-**

rest: Erich Dorbeck. **Kellast:** A. Eermann, A. Kutpri. **Ristikülüst:** Emie Grents, Johannes Eskusson. **Sauelt:** Salme Biefeldt, E. Sastok. **Laekverest:** Herby Grustam. **Kiltsist:** Leo Vaademann. **Kiiust:** L. Hermann, Maria Rooberg, Joh. Tamberg, Mart Tamberg, Arthur Tamberg, Maria Tamberg, Helmuth Tamberg. **Jõgevalt:** A. Ebi, E. Klauson, R. Terasmägi. **Harju Rannamõisast:** Joh. Hanso, Oskar Kallas. **Nõmmelt:** H. Herodes, Kary Devis, Vilma Devis, Jaan Saat, K. Saat, Rich. Kambre. **Haapsalust:** R. Jeromin, Helmi Lapmann, F. Seeberg, Rud. Tisler. **Raasikult:** J. Janson, Joh. Janson, O. Lipstok, L. Lipstok, H. Lipstok, I. Lipstok. **Maasist:** Johannes Siilem. **Must-vee:** Erna Juhkamson. **Kil, Nõmmelt:** M. Kartau. **Mäelt:** Richard Kelder. **Vastseliinast:** Edgar Kersin. **Hagerist:** Anton Kasendorf, August Kasendorf, Anton Kasendorf, Rudolf Kreisberg. **Juurust:** Joh. Kulderknup. **Aegviidust:** Vold. K., Alfred Kokaselts. **Kohilast:** N. Mikker. **Paidesist:** Ka'afõgi, Irene Toimetaja, Raissa Tilling, Meta Vau. **Jõhvist:** Adele Kulmaliik. **Märjamaalt:** Aino Kalmisto. **Viru Nigulast:** E. Arusbart. **Torist:** H. Kiiet, Anna Mülberg, Herta Tiitus. **Sakust:** V. Reiman. **Sompast:** R. Rikken. **Kadrinast:** Evald Olla. **Kõnnust:** Jakob Viilppus. **Uue Võidust:** Alide kõögardal, Rudolf Toost. **Amblast:** Jaan Küstner, Endel Kõstner. **Ku remäelt:** Joh. Kangur. **Sondast:** M. Kukk, Linda Petrov. **Karksi Nuiast:** Karen Karro. **Hilju Kärdlast:** Helene Karu. **Võsult:** G. Loosberg. **Kablist:** G. Laur. **Pärnu Jakobist:** M. Levand. **Räsnast:** Mihkel Metsvahi. **Lellest:** H. Lichieldt. **Räpinast:** Linda Saar. **Tõstamaalt:** Agnes Pärn. **Nehatust:** Harry Macdonald Leppik, Väino Palm. **Rõngust:** Elmar Peebu. **Palamuselt:** Joh. Lõoke. **Kuresaarest:** A. Nellis, V. Velsvebel. **Kohtla Järvelt:** E. Oja, M. Sillenbach. **Mõisakülüst:** Lydia Tamm. **Aravetest:** Jenny Pulk. **Kernust:** Arnold Ruus. **Kallaverest:** K. Rimmelgas, M. Rimmelgas, G. Rimmelgas. **Hilumaalt:** Ksenja Sein, Olga Sein. **Kõmsist:** H. Soomann. **Ellamaalt:** Joh. Simson. **Türilt:** Ilse Tambik, M. Toru. **Saare Kärlast:** Serafiima Tuling. **Rootovast:** Johannes Tõnisson. **Riisiperest:** R. Pilberg. **Rõngust:** Ernst Tobber. **Räägost:** Selma Nieler. **Teadmata kust:** M. Erdmann. **Sadalast:** Villem Davel. **Heimtalist:** V. Ius.

Neist võitsid loosimisel: 1) „Romaani“ aastakäik 1928 — Raymond Erlbaum, Tallinnas, S. Ameerika 53—5; 2) Marie Underi Sinine Puri — Edgar Koost, Tallinnas, Tina t. 3—12; 3) Jaak Lintrop, Euroopa — Vilma Devis, Nõmmel, Põllut. 14—2. „Romaani“ talitus.

Kõik, kes huwitawat, põnewat ja tuumakat lugemismaterjaali ihaldawad, leiawad seda rahwalikult toimetatud ajakirjas

== „ROMAAN“ ==

Ajakiri „ROMAAN“

(VII. aastakäik)

toob igas oma korralikult kaks korda kuus ilmuwas numbris romaane ja lühemat proosakirjandust mitmekesistelt rahvustelt laialises valikus.

„ROMAAN“i siht on tutvustada Eesti lugewale rahwale maailma tähtsamaid kirjanikke nende põnewamate ja tuumakamate teoste teel.

„ROMAAN“ toob põnewaid jutte, on see ju „ROMAAN“i otsekohene ülesanne, et igaüks leiaks temas väärtuslikku ja huwitawat lugemist.

„ROMAAN“i keel on rahwalik ja arusaadaw igaihele.

Tellimishinnad:

1 aastas (24 nr.nr.)	750.— marka	2 kuus (4 nr.nr.)	160.— marka
1/2 „ (12 nr.nr.)	400.— „	1 „ (2 nr.nr.)	80.— „
1/4 „ (6 nr.nr.)	225.— „	Üksiknumber	40.— „

kõik järgnewad romaanid lõpewad iga aastakäigu wiimases numbris ja järgmiste aasta esimeses numbris algawad juba uued romaanid.

ROMAAN'i tellimisi wõtawad wastu, ka endiste aastakäikude peale, ilma iga lisamaksuta kõik postkontorid ja raamatukauplused.

ÜKSIKNUMBREID müüwad kõik ajalehe müüjad, raamatukauplused ja raudtee raamatukapid.

Endiste aastate (1922, 1923, 1924 ja 1925 a.a.) üksikud numbrid on weel saada talitusest hariliku hinnaga, peale nr. nr. 1. ja 2. 1922 aastast.

Tellimine 1928 aastaks kestab edasi. Tellida võib ükskõik missuguse numbriga alates.

„ROMAAN“i talitus, Tallinn, Müüriwahe tän. 16.

Nr. 6 Niguliste tänav Nr. 6

apteegi vastu. Telefon 13-47.

Riiete keemiline puhastuse ja kiirpressimise tööstus

„VESTA“

kõige uuema Ameerika meetodi järele, sellel alal kaua töötanud ja täiesti vilunud meistri juhatusel.

Riiete pressimine selle meetodi järele on riidele väga kasulik. Vakuüm süsteem imeb riidest tolmud ja mustuse. Kestev kuum aur steriliseerib riide, surmab kõik idud ja kõrvaldab kehalõhnad.

Selle meetodi abil pressimine ergutab riide karva, eemaldab läike, annab riidele tagasi original värvi ja puhta, värsket ning uue välimuse.

Riide ei saa mitte rebitud ega venitatud, nagu vana, triikrauaga pressimise juures.

Meeste ja naisteriiete: ülikondade, kostüümide, palitute jne. kiirpressimine ja puhastamine igasugu plekkidest. Riiete parandus.

Ülikonna pressimine 15 minuti jooksul.

Kohal pressijail ootamiseks eriruum.

Odavad hinnad.

Aratoomine ja kojusaatmine tasuta.

Ka kantud ülikond näeb välja veel hea ja nagu uus, kui ta on alati korralikult puhastatud ja pressitud „VESTA“ juures.